

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 31. oktober 2002
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2001-7220/21-0018
Dok.: KKN20529

GRUNDNOTAT

om

forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugercredit (KOM (2002) 443 endelig)

1. Baggrund

Rådets direktiv af 22. december 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugercredit – forbrugercreditdirektivet – (87/102/EØF) trådte i kraft i 1990.

Kommissionen afgav i maj 1995 en beretning til Rådet om forbrugercreditdirektivets gennemførelse i medlemsstaterne.

Rådet vedtog i november 1995 en resolution, hvori det opfordrede Kommissionen til at sende beretningen i høring, tage hensyn til de kommentarer, der måtte fremkomme, og offentliggøre et resumé af kommentarerne.

Den danske regering afgav i juni 1996 høringssvar over beretningen.

Kommissionen afgav i september 1997 til Rådet en ny beretning, der således er en sammenfattende rapport over reaktioner og kommentarer til beretningen fra maj 1995.

Kommissionen blev af Rådet opfordret til på baggrund af reaktionerne på beretningen fra maj 1995 at fortsætte sine undersøgelser og overveje, om der er behov for yderligere fællesskabsinitiativer på dette område.

Kommissionen udsendte den 8. juni 2001 et oplæg til debat (herefter debatoplægget) om ændring af forbrugerkreditdirektivet.

Den tidligere regering afgav den 12. oktober 2001 høringssvar over debatoplægget. En kopi af debatoplægget og høringssvaret er sendt til Folketingets Europaudvalg den 31. oktober 2001.

Kommissionen har den 11. september 2002 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (KOM (2002) 443 endelig). Forslaget blev den 18. september 2002 fremsendt til Rådet.

Rådets direktiv 87/102/EØF er senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/7/EF om ændring af direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (ændring af bestemmelserne om beregning af de årlige omkostninger i procent).

2. Direktivforslagets indhold

2.1. Indledning

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i EF-traktatens artikel 95. Forslaget vil således skulle vedtages i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251 (fælles beslutningstagen).

Der er tale om et forslag til et helt nyt forbrugerkreditdirektiv til afløsning af det eksisterende direktiv 87/102/EØF.

I de ledsagende bemærkninger til forslaget konstaterer Kommissionen, at der kun er sket en meget begrænset udvikling på det europæiske forbrugerkreditmarked, og at dette navnlig skyldes tekniske vanskeligheder med at trænge ind på et andet marked, utilstrækkelig indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love, og at de forskellige teknikker, som anvendes ved kreditgivning,

har ændret sig meget siden direktiv 87/102/EØF og de to ændringsdirektiver (direktiv 90/88/EØF og direktiv 98/7/EF) blev vedtaget.

Kommissionen anfører, at en ændring af forbrugerkreditdirektivet skal give mulighed for et mere gennemskueligt marked, som fungerer mere effektivt og giver en sådan grad af forbrugerbeskyttelse, at princippet om fri bevægelighed for kredittilbud kan finde anvendelse under optimale forhold både for udbuds- og efterspørgselssiden.

Kommissionen ønsker således at ændre det eksisterende forbrugerkreditdirektiv på grundlag af følgende seks retningslinjer:

- (1) Direktivets anvendelsesområde omdefineres med det formål at tilpasse direktivet til de nye markedsforhold og skelne tydeligere mellem forbrugerkredit og boliglån;
- (2) nye bestemmelser integreres, hvor der ikke blot tages hensyn til kreditgiverne, men også til kreditformidlerne;
- (3) kreditgiverne får adgang til strukturerede informationer, som giver dem bedre muligheder for at vurdere de givne risici;
- (4) fastlæggelse af mere fyldestgørende informationer til både forbruger og eventuelle kauti-
onister;
- (5) mere rimelig fordeling af ansvaret mellem forbruger og fagfolk;
- (6) bedre procedurer og praksis for, hvordan fagfolk skal behandle tilfælde af betalingsfor-
sømmelse, både til fordel for forbrugerne og for kreditgiverne.

Kommissionen finder, at hvis disse mål skal nås, er det ensbetydende med, at man må sigte mod totalharmonisering og ikke som hidtil minimumsharmonisering.

Direktivforslaget indeholder således på denne baggrund forslag til en række nye regler, som - i forhold til det eksisterende forbrugerkreditdirektiv (87/102/EØF) - vil indebære en udvidet fællesskabsretlig regulering af området for forbrugerkredit. Det drejer sig navnlig om følgende forslag:

- Udvidelse af direktivets anvendelsesområde, navnlig ved at begrænse mulighederne for at undtage visse typer af kreditaftaler, bl.a. ved lån mod pant i fast ejendom, og ved at lade direktivet omfatte kautionsaftaler.
- Krav om gensidig, forudgående orientering mellem på den ene side forbruger/kauti-
onist og på den anden side kreditgiver/kreditformidler samt rådgivningspligt for de sidstnævnte.

- Nærmere regler om indsamling og behandling af personoplysninger i kreditøjemed samt om pligt til at oprette en central database, som kreditgiverne skal konsultere forud for långivning.
- Krav om "ansvarlig kreditgivning".
- Udvidelse af oplysningspligten ved indgåelse af kreditaftaler, bl.a. ved krav om oplysninger om de samlede kreditgiveromkostninger i procent og debitorrenten. Endvidere er oplysningspligten tydeliggjort, for så vidt angår begrebet "årlige omkostninger i procent."
- Regler om oplysningspligt ved indgåelse af kautionsaftaler.
- Krav om at nærmere bestemte vilkår i kredit- eller kautionsaftaler altid skal anses for at være urimelige.
- Krav til omfanget af en kautionsaftale samt om indførelse af en "karensperiode", inden for hvilken der ikke kan gøres krav gældende mod kautionisten.
- Skærpede krav til kreditgivere ved forbrugeres opfyldelse af kreditaftaler, navnlig med hensyn til tilbagebetaling før forfaldstid og ved i visse tilfælde at indføre solidarisk ansvar mellem kreditgiver og leverandør af varer eller tjenesteydelser.
- Fastlæggelse af betingelserne for at gøre misligholdelse af kredit- eller kautionsaftaler gældende, herunder bl.a. krav til inkassovirksomhed og til opkrævning af inddrivelsesomkostninger.
- Skærpede krav til kreditgivere og kreditformidlere i form af registreringspligt, gennem kontrol og overvågning af deres virksomhed og ved oprettelse af klageorganer.

2.2. Direktivforslagets elementer

2.2.1. Formål, definitioner og anvendelsesområde

Formålet med direktivforslaget er efter den foreslåede artikel 1 ikke blot at harmonisere medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkreditaftaler, men også som noget helt nyt at regulere kautionsaftaler indgået af forbrugere.

I overensstemmelse hermed fastsættes det i forslaget artikel 3, stk. 1, at direktivet skal finde anvendelse på kreditaftaler og kautionsaftaler.

Ved en "kreditaftale" skal - som hidtil - forstås en aftale, i henhold til hvilken en *kreditgiver* yder eller giver tilsagn om at yde en *forbruger* kredit i form af udskudt betaling, lån eller anden tilsvarende form for finansiel ydelse. Aftaler om præstation af en løbende ydelse, hvor forbrugeren har ret til at betale for sådanne ydelser gennem rater så længe, de præsteres, f.eks. levering af aviser, skal efter forslaget fortsat ikke anses for at være kreditaftaler, jf. herved forslaget artikel 2, litra c.

Uanset at der er tale om en "kreditgiver", dvs. en fysisk eller juridisk person, der yder kredit som led i udøvelsen af erhvervsmæssig virksomhed, jf. forslaget artikel 2, litra b, foreligger der ikke en kreditaftale i forslaget forstand, hvis låntager ikke er en "forbruger". Forbrugerbegrebet er – ligesom kreditgiverbegrebet – det samme som det, der i dag følger af direktiv 87/102/EØF. Ved en "forbruger" skal således forstås en fysisk person, der ved retshandler, som er omfattet af direktivet, optræder med et formål, der må anses at ligge uden for dennes erhvervsmæssige virkefelt, jf. forslaget artikel 2, litra a.

Som nævnt omfatter forslaget ikke kun kreditaftaler, men finder som noget nyt også anvendelse på kautionaftaler, hvorved der ifølge forslaget artikel 2, litra e, skal forstås en tillægsaftale, der indgås mellem en kautionist og en kreditgiver, og som indebærer, at kautionisten yder sikkerhed for opfyldelsen af en kreditaftale. Alene kautionister, der er forbrugere, vil være omfattet af direktivet, men er dette tilfældet, vil den kreditaftale, som kautionistaftalen skal give sikkerhed for, kunne vedrøre såvel forbruger- som erhvervskredit.

Anvendelsen af terminologien "kautionaftale" og "kautionist" i den danske oversættelse af direktivforslaget synes i øvrigt ikke at være hensigtsmæssig, idet forslaget kautionsbegreb ifølge de ledsagende bemærkninger skal dække såvel personlig som tinglig (reel) sikkerhedsstillelse – hvilket inkluderer både solidariske skyldforhold, kautionsforhold og pant i fast ejendom mv.

Det er ikke alle kredit- og kautionaftaler, som efter forslaget artikel 3 skal omfattes af direktivets anvendelsesområde.

De undtagelser, som foreslås medtaget i det nye forbrugerkreditdirektiv svarer imidlertid kun delvist til, hvad der følger af direktiv 87/102/EØF. I modsætning til sidstnævnte direktiv skal det nye forbrugerkreditdirektiv således bl.a. omfatte kredit i form af træk på en løbende konto bevilget af et kredit- eller finansieringsinstitut (kassekredit), kreditaftaler, der falder uden for bestemte beløbsmæssige maksimums- og minimumsgrænser, samt kreditaftaler, der er bekræftet af en notar eller en dommer (såkaldte retsforlig).

Der vil dog som nævnt fortsat være undtagelser til direktivets anvendelsesområde, og direktivet skal således bl.a. som noget centralt ikke finde anvendelse på kreditaftaler, der har til formål at yde kredit til køb eller ombygning af fast ejendom, som forbrugeren ejer, eller som denne ønsker at erhverve, og som er sikret enten ved pant i fast ejendom eller en sikkerhedsstillelse, der almindeligvis anvendes til det formål i en medlemsstat, jf. artikel 3, stk. 2, litra a.

Undtagelsen for pantsikrede lån i fast ejendom svarer ikke til, hvad der følger af direktiv 87/102/EØF – der ikke omfatter nogen form for lån mod pant i fast ejendom. Efter forslaget skal

pantsikrede lån i fast ejendom, der har til formål at finansiere forbrugslån, f.eks. køb af en bil, således som noget nyt være omfattet af den nye regulering.

På opfordring af Kommissionen er der af brancheforeninger og sammenslutninger, der repræsenterer henholdsvis långivere og låntagere, udarbejdet en ”frivillig adfærdskodeks for information om boliglån forud for kontraktindgåelse”. Kodeksen gælder alene for pantsikrede lån til køb eller om- eller tilbygning af fast ejendom, og den foreskriver på dette område, hvilke oplysninger långiverne skal give forbrugerne. De oplysninger, långiverne har forpligtet sig til at give i henhold til kodeksen, afviger i nogen grad fra indholdet af de oplysninger, der skal gives efter direktivforslagets artikel 10.

Kommissionen har fundet det hensigtsmæssigt at afvente virkningen af kodeksen i medlemsstaterne, før Kommissionen vil tage skridt til at gøre de realkreditlån, der har til formål at finansiere køb eller ombygning af fast ejendom, til genstand for fællesskabsretlig regulering. I en henstilling af 1. marts 2001 fra Kommissionen til medlemsstaterne har Kommissionen opfordret til efterlevelse af adfærdskodeksen senest pr. 30. september 2002. Kommissionen vil vurdere henstillingens virkninger to år efter dens vedtagelse, dvs. den 1. marts 2003.

Udover de nævnte boliglån med sikkerhed i fast ejendom undtager direktivforslaget følgende kontraktforhold:

- Lejekontrakter, der udelukker overdragelse af ejendomsretten til lejeren og dennes fordringshavere, jf. artikel 3, stk. 2, litra b.

Undtagelsen må antages at svare til, hvad der følger af direktiv 87/102/EØF. Dette betyder bl.a., at leasing af løsøre med forkøbsret for forbrugeren og salg af varer med ejendomsforbehold vil være omfattet af direktivforslaget.

- Kreditaftaler, ifølge hvilke forbrugeren skal tilbagebetale kreditten på én gang inden for en frist, der ikke overstiger tre måneder, rente- og omkostningsfrit, jf. artikel 3, stk. 2, litra c.

Der er – i modsætning til direktiv 87/102/EØF - tale om kumulative betingelser, og en kreditaftale vil således skulle opfylde samtlige de nævnte tre betingelser for at være undtaget fra direktivforslagets område. Der tænkes ifølge de ledsagende bemærkninger til forslaget bl.a. på kredit i forbindelse med anvendelse af betalings- og hævekort.

- Kreditaftaler, der ikke omfattes af kreditgivers erhvervsområde, som indgås med årlige omkostninger i procent, der er lavere end de fremherskende på markedet, og som ikke tilbydes offentligheden i almindelighed, jf. artikel 3, stk. 2, litra d.

Betingelsen om, at kreditaftalen ikke må være indgået som led i kreditgiverens erhvervsmæssige hovedvirksomhed, er ny i forhold til direktiv 87/102/EØF. Undtagelsen skal dække den situation, hvor en arbejdsgiver giver sit personale kredit eller forskud på løn, såfremt dette ikke sker som led i arbejdsgiverens handels- eller erhvervsaktiviteter. Derimod er kredit til en særlig målgruppe eller kredit med nedsat rente på særlige vilkår ikke undtaget, hvis kreditten udbydes systematisk som led i arbejdsgiverens handels- eller erhvervsaktiviteter.

- Kreditaftaler mellem visse investeringsselskaber og en investor, jf. artikel 3, stk. 2, litra e.

Der er tale om helt specielle kreditaftaler, som er underkastet en særlig fællesskabsregulering, der svarer til de bestemmelser, der foreslås efter det foreliggende direktivforslag, navnlig med hensyn til information og rådgivning.

2.2.2. Reklame og forbud mod kredit- eller kautionsaftaler indgået uden for fast forretningssted

Efter forslaget artikel 4 stilles der krav om, at enhver reklame eller ethvert tilbud, der er slået op i forretningslokaler, og som indeholder oplysninger om kreditaftaler, herunder navnlig om debitorrenter, samlede kreditomkostninger i procent og årlige omkostninger i procent, skal udformes klart og forståeligt under overholdelse af især reglerne om god forretningsskik. Det skal utvetydigt fremgå, at oplysningerne har et kommercielt sigte.

Herudover er det udtrykkeligt fastsat i direktivforslaget, at reklamering for kreditaftaler fortsat vil skulle leve op til kravene i direktiv 84/450/EØF (om vildledende og sammenlignende reklame).

Baggrunden for den foreslåede bestemmelse i direktivforslagets artikel 4 er, at oplysningspligten efter direktiv 87/102/EØF (artikel 3) har vist sig at give anledning til en række praktiske problemer, bl.a. i forbindelse med reklame, hvor man ikke altid på forhånd har kendskab til, hvornår kreditten hæves og/eller tilbagebetales. Kommissionen ønsker derfor, at gennemføre en mere fleksibel løsning, der giver mulighed for at lade bedømmelsen af, om en reklame er vildledende, afhænge af kreditaftalens type og de faktiske forhold, der gøres gældende i forbindelse med reklamen mv.

Efter Kommissionens opfattelse har der også vist sig at være problemer i forhold til dørsalg af kreditaftaler. Med forslaget artikel 5 foreslås der derfor indsat en ny regel om, at indgåelse af en kredit- eller kautionsaftale uden for fast forretningssted skal være forbudt, hvis det sker på de vilkår, der henvises til i artikel 1 i direktiv 85/577/EØF (dørsalgsdirektivet).

Henvisningen til artikel 1 i det nævnte direktiv vil bl.a. betyde, at det forbydes en erhvervsdrivende at indgå en kredit- eller kautionssaftale med en forbruger under en udflugt arrangeret af den erhvervsdrivende uden for dennes faste forretningssted, eller i forbindelse med den erhvervsdrivendes besøg hos forbrugeren eller en anden forbruger, eller på forbrugers arbejdsplads, såfremt besøget ikke sker efter udtrykkelig anmodning fra forbrugeren.

Med den foreslåede artikel 5 indføres der en mere restriktiv retstilstand end efter dørsalgsdirektivet, der ikke indeholder et forbud mod at rette uanmodet henvendelse til en forbruger med henblik på indgåelse af kredit- eller kautionssaftaler, men derimod fastsætter, at forbrugeren i sådanne tilfælde skal have ret til at træde tilbage fra aftalen (fortrydelsesret).

2.2.3. Gensidig, forudgående orientering og rådgivningspligt

Som noget nyt foreslås der i forslaget artikel 6 indført regler om gensidig, forudgående orientering mellem på den ene side forbruger/kautionist og på den anden side kreditgiver/kreditformidler samt rådgivningspligt for de sidstnævnte.

Gensidigheden skal bestå i, at forbrugeren og en eventuel kautionist skal være forpligtet til at give kreditgiveren og en eventuel kreditformidler oplysninger, der skal sætte disse i stand til at vurdere forbrugers og kautionists økonomiske situation og deres mulighed for tilbagebetaling. Kreditgiveren og kreditformidleren må dog kun anmode om oplysninger, der er passende, relevante og ikke overdrevne (*"excessive"* i den engelske udgave), jf. også henvisningen i forslaget til artikel 6 i direktiv 95/46/EØF (persondatadirektivet).

Omvendt skal kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren have pligt til at orientere forbrugeren "i fornødent omfang præcist og fyldestgørende" om kreditaftalen. Det foreslås endvidere, at oplysningerne – udover de krav, der stilles i det nyligt vedtagne direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser (artikel 5) – skal indeholde en "præcis og klar beskrivelse af produktet, dets fordele og i givet fald dets ulemper".

Informationerne skal efter artikel 6, stk. 2, litra a)-i), vedrøre alle kreditaftalens karakteristika, herunder oplysninger vedrørende afviklingen af lånet og ændrings-, hæve- og tilbagebetalingsvilkår i tilfælde af kreditaftaler med henholdsvis fast og variabel rente. Der skal herudover bl.a. gives oplysninger om de årlige omkostninger i procent og de samlede kreditgiveromkostninger i procent ved hjælp af et repræsentativt eksempel. Der henvises om dette begreb til pkt. 2.2.6. nedenfor.

Der skal efter forslaget artikel 6, stk. 3, desuden påhvile kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren en rådgivningsforpligtelse, formuleret som en pligt til at finde det produkt, "som er

bedst afpasset forbrugerens økonomiske situation”, og kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren skal i den forbindelse tage hensyn til ”fordele og ulemper ved det tilbudte produkt og formålet med kreditten”.

2.2.4. Beskyttelse af privatlivets fred (persondataskyttelse)

Med forslaget artikel 7 fastsættes det, at de personoplysninger, der indsamles hos forbrugere og kautionister eller hos enhver anden person i forbindelse med indgåelse eller forvaltning af kredit- eller kautionsaftaler, kun må anvendes til at vurdere deres økonomiske situation og deres mulighed for tilbagebetaling.

Medlemsstaterne skal endvidere efter den foreslåede artikel 8 sikre, at der på deres område anvendes en central database – eller net af databaser – med det formål at registrere forbrugere og kautionister, der har gjort sig skyldig i betalingsforsømmelse (dvs. de såkaldt negative kreditoplysninger). For så vidt angår ”de positive kreditoplysninger”, dvs. registreringer af kredit- eller kautionsaftaler, vil den centrale database efter forslaget kunne – men ikke skulle – omfatte sådanne oplysninger. Der er her tale om en fravigelse af reglen om totalharmonisering i artikel 30.

Ifølge de ledsagende bemærkninger til forslaget skal den centrale database have til formål at sikre en ansvarlig långivning, og det foreslås således, at kreditgiverne skal have pligt til at konsultere den centrale database forud for indgåelsen af en kredit- eller kautionsaftale. Forbrugeren og i givet fald kautionisten skal efter anmodning straks og gratis orienteres om resultatet af enhver konsultation.

De personoplysninger, kreditgiveren har adgang til, må efter forslaget kun anvendes til at vurdere forbrugerens og kautionistens økonomiske situation og deres mulighed for tilbagebetaling. Oplysningerne skal slettes umiddelbart efter indgåelsen af kredit- eller kautionsaftalen eller kreditgiverens afslag på kreditanmodningen eller den foreslåede sikkerhedsstillelse.

Efter forslaget vil behandlingen af personoplysninger i den centrale database i øvrigt skulle ske under overholdelse af bestemmelserne i direktiv 95/46/EF (persondatadirektivet).

2.2.5. Ansvarlig kreditgivning

Som noget nyt og centralt er der i forslaget artikel 9 medtaget en bestemmelse om ”ansvarlig kreditgivning”. Af bestemmelsen følger, at ”når kreditgiveren indgår en kredit- eller kautionsaftale eller forhøjer det samlede kreditbeløb eller det kautionerede beløb, formodes denne forudgående ud fra de midler, der er til rådighed, at have vurderet, at forbrugeren og i givet fald kautionisten med rimelighed kan forventes at være i stand til at overholde kontraktvilkårene.”

2.2.6. Obligatoriske oplysninger i kredit- og kautionsaftaler – oplysningspligtens rækkevidde

Efter den foreslåede artikel 10 stilles der en række til dels nye krav til oplysningspligten ved indgåelse af kredit- eller kautionsaftaler. Der stilles bl.a. krav om, at sådanne aftaler skal udarbejdes på tryk eller på "andet varigt medium", der f.eks. vil muliggøre elektroniske oplysninger, som kan lagres på en harddisk, jf. nærmere artikel 2, litra o. Endvidere kræves det, at alle kontraherende parter, herunder kautionister og kreditformidlere, skal modtage et eksemplar af kreditaftalen – og for kautionistens vedkommende tillige af kautionsaftalen. Af aftalen skal det fremgå, om forbrugeren har mulighed for at klage til andre end domstolene ("udenretslige klage- og tvistbilæggelsesprocedurer").

I *kautionsaftaler* vil der skulle gives oplysninger om det maksimale kautionerede beløb og de udgifter, der er forbundet med misligholdelse.

Ved *kreditaftaler* skal der efter forslaget gælde en videregående oplysningspligt end efter direktiv 87/102/EØF.

Der stilles efter forslaget krav om, at der gives oplysninger om de kontraherende parter og kreditformidlerens navn og adresse samt om de oplysninger, som efter artikel 6 (stk. 2) vil skulle gives forud for kontraktindgåelsen, jf. herom ovenfor. *De årlige omkostninger i procent* og *kreditgiveromkostningerne i procent* beregnes på tidspunktet for kontraktindgåelsen. Der skal endvidere gives oplysninger om betingelser for betaling af *debitorrenter*, ligesom der også stilles krav om en opgørelse over de omkostninger, der ikke er omfattet af beregningen af de årlige omkostninger i procent, men som påhviler forbrugeren i visse tilfælde. Hvis det er hensigten, at det udbetalte kreditbeløb skal amortiseres, skal kreditgiveren endvidere overgive forbrugeren en amortisationsplan. Hvis der blot skal betales udgifter og renter uden amortisation, skal kreditgiveren ved indgåelsen af kreditaftalen overgive forbrugeren en opgørelse over tidspunkt og betingelser for betaling af debitorrenter og hermed forbundne faste udgifter og engangsudgifter. Endelig skal der – hvis dette er relevant – gives oplysninger om den vare og/eller tjenesteydelse, der skal finansieres, om retten til tilbagebetaling før forfaldstidspunktet og proceduren herfor samt om udøvelse af fortrydelsesret.

Formålet med "de årlige omkostninger i procent" er på årsbasis at angive en nutidsværdi af de samlede nuværende og fremtidige forpligtelser (udnyttet kreditmulighed, tilbagebetalinger og omkostninger), der er indgået af kreditgiver og forbruger. "De årlige omkostninger i procent" beregnes efter forslagets artikel 12 ud fra den matematiske formel, som fremgår af det medtagne bilag I. Endvidere er der som bilag II til forslaget medtaget eksempler til illustration af beregningsmetoden.

Med henblik på at beregne ”de årlige omkostninger i procent” som defineret i forslagens artikel 2, litra h, skal der ske en fastsættelse af *de samlede omkostninger i forbindelse med forbruger-kredit*. Ved opgørelsen af ”de samlede omkostninger i forbindelse med forbrugercredit” skal medtages alle omkostninger, herunder debitorrenter og andre godtgørelser, vederlag, skatter og afgifter samt udgifter af enhver art, som forbrugeren skal betale for kreditten, jf. forslagens artikel 2, litra g.

Definitionerne svarer i vidt omfang til, hvad der følger af direktiv 87/102/EØF. Med affattelsen af forslagens artikel 2, litra g, er det dog ifølge de ledsagende bemærkninger til forslaget hensigten at præcisere, at visse nærmere omkostninger skal medtages, uden at der af den grund er opstillet en udtømmende positivliste over alle omkostninger.

Det gælder således bl.a. med hensyn til oplysninger om forsikringer, som skal garantere tilbagebetaling af kreditten. Her foreslås det således efter forslagens artikel 12, stk. 2, at præmier vedrørende sådanne skal indgå i de samlede omkostninger, hvis forsikringen tegnes ved kreditaftalens indgåelse. I forhold til det eksisterende direktiv 87/102/EØF (artikel 1a, stk. 2, litra v) er der tale om en udvidelse på to områder, idet det efter forslaget ikke alene er præmier vedrørende forsikringstyperne livs-, invaliditets-, sygdoms- eller arbejdsløshedsforsikringer, der er omfattet af oplysningsforpligtelsen, og idet det ikke efter forslaget er en betingelse, at det er et krav fra kreditgiverne, at forsikringen tegnes.

Kreditgiveren har – som efter det eksisterende direktiv - ret til at basere sin beregning af de årlige omkostninger i procent på nogle antagelser, hvis kreditgiveren ikke er i besiddelse af de hertil svarende beregningselementer på det tidspunkt, hvor informationerne gives, jf. nærmere forslagens artikel 12, stk. 3-7.

Som nævnt vil der ved kontraktindgåelsen også skulle gives forbrugeren oplysning om *de samlede kreditgiveromkostninger i procent*. Dette nye krav indebærer, at der må oplyses om de beløb, som kreditgiveren modtager, udtrykt i procent pr. år af det samlede kreditbeløb, jf. den foreslåede artikel 2, litra j. Omkostningerne vil skulle beregnes efter samme metode som de årlige omkostninger i procent, men beregningsgrundlaget er som nævnt begrænset til de samlede omkostninger, som forbrugeren i forbindelse med kreditaftalen skal betale til kreditgiveren, jf. herved forslagens artikel 2, litra i.

Ikke alle beløb, som opkræves af kreditgiveren, vil dog skulle medtages ved opgørelsen af de samlede kreditgiveromkostninger. Efter forslagens artikel 13 vil bl.a. misligholdelsesomkostninger og omkostninger ved tjenesteydelser i forbindelse med kreditaftalen, som det står forbrugeren frit at påtage sig over for kreditgiveren eller en anden leverandør af tjenesteydelser, ikke

skulle medtages ved beregningen af de samlede kreditgiveromkostninger i procent. Hvis udførelsen af en sådan tjenesteydelse derimod er en betingelse for kreditaftalens indgåelse, skal omkostningerne i forbindelse hermed indgå i beregningen af de samlede kreditgiveromkostninger i procent. Det vil sige, at eventuelle præmier til forsikringer indgår i beregningen, såfremt kreditgiveren fremsætter krav om en forsikring og vælger forsikringsselskabet. Omkostninger pålagt af kompetente myndigheder for registrering og sikkerhedsstillelse indgår ikke i beregningen af de samlede kreditgiveromkostninger.

Som nævnt stilles der efter forslaget bl.a. også krav om, at der ved indgåelsen af en kreditaftale skal gives oplysninger om *debitorrenten*. Kravet herom er nyt i forhold til direktiv 87/102/EØF. Ved ”debitorrenten” skal efter artikel 2, litra k, forstås rentesatsen udtrykt i procent for en bestemt periode og anvendt i en given periode på det udnyttede kreditbeløb. Debitorrenten er således en rentesats (uden andre omkostninger), som kreditgiver kan anvende til at beregne periodiske renter af hævet kapital.

Debitorrenten vil kunne være fast eller variabel. Er der tale om en fast debitorrente, skal denne efter forslagets artikel 14 anvendes i den periode, der er fastsat i kreditaftalen. Er der derimod aftalt en variabel debitorrente, skal forbrugeren efter forslagets artikel 14 informeres om ændringer i debitorrenten. Den variable debitorrente kan kun variere i de aftale perioder og i overensstemmelse med det aftalte referenceindeks eller den aftalte referencesats. Der er frit valg med hensyn til referenceindeks eller –sats, forudsat at referencerne er underlagt objektive og entydige regler, som parterne ikke har indflydelse på.

Efter forslagets artikel 14 skal forbrugeren informeres om ændringer i rentesatsen på tryk eller andet varigt medium, f.eks. ved hjælp af kontoudtog. Der vil i den forbindelse skulle oplyses om de nye årlige omkostninger i procent, de nye samlede kreditgiveromkostninger i procent og – hvis dette er relevant – den nye ”amortiseringsplan”, dvs. hvornår gælden vil være tilbagebetalt.

2.2.7. *Fortrydelsesret*

Efter forslagets artikel 11 foreslås der indført en generel regel om, at forbrugeren skal kunne fortryde en indgået kreditaftale inden for en frist på 14 dage. Fristen skal efter forslaget regnes fra den dag, forbrugeren modtager et eksemplar af den indgåede kreditaftale. Ved benyttelse af fortrydelsesretten skal forbrugeren samtidig tilbagelevere kreditgiver de beløb eller – ved kreditkøb – de varer, forbrugeren har modtaget i forbindelse med kreditaftalen. Forbrugeren skal endvidere betale de renter, der skyldes for den periode, hvor kreditmuligheden er udnyttet, beregnet på grundlag af de årlige omkostninger i procent.

Den foreslåede fortrydelsesregel skal ikke finde anvendelse på lån mod pant i fast ejendom eller en lignende sikkerhedsstillelse, og skal heller ikke gælde for aftaler om boliglån (uden sikkerhed) og kreditaftaler, der er blevet opsagt i henhold til reglerne om fortrydelsesret i det almindelige fjernsalgsdirektiv (direktiv 97/7/EF), det nyligt vedtagne direktiv om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser eller i henhold til artikel 7 i timesharedirektivet (direktiv 94/47/EF).

2.2.8. Urimelige kontraktvilkår

Efter forslaget artikel 15 skal nogle nærmere opregnede vilkår altid anses som urimelige, når de indgår i en kredit- eller kautionaftale. Opregningen skal efter forslaget være udtømmende, jf. herved forslaget artikel 30 (om totalharmonisering).

Den foreslåede artikel 15 skal ikke være til hinder for, at der fortsat kan foretages en anvendelse af direktiv 93/13/EØF (som er det generelle direktiv om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler) på hele aftalen. Som bilag til direktiv 93/13/EØF er der medtaget en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der ud fra en helhedsvurdering kan betragtes som urimelige.

2.2.9. Opfyldelse af kreditaftalen

I lighed med direktiv 87/102/EØF har forbrugeren efter forslaget artikel 16 ret til at opfylde sine forpligtelser i henhold til kreditaftalen helt eller delvis forud for forfaldstidspunktet.

I forhold til det eksisterende forbrugerkreditdirektiv er kreditgiverens mulighed for at få godtgørelse blevet præciseret og i et vist omfang indskrænket. Som hidtil vil kreditgiveren som udgangspunkt kunne kræve godtgørelse i anledning af tilbagebetaling før forfaldstidspunktet, men efter forslaget er det en betingelse, at godtgørelsen skal være fastsat ud fra objektive kriterier, være rimelig og være beregnet på grundlag af regnskabsmæssige principper. Der vil dog ikke kunne kræves godtgørelse, hvis tilbagebetaling har fundet sted i forbindelse med visse kreditaftaler, herunder bl.a. hvis den periode i kreditaftalen, som debitorrenten fastsættes for, er på under et år, eller hvis der er tale om en kreditaftale, hvor kreditten er omfattet af en forsikring.

2.2.10. Overdragelse af kreditgiverens fordringer

Forslagets artikel 17 om overdragelse af kreditgiverens fordringer i henhold til kreditaftalen til tredjemand svarer i det væsentlige til direktiv 87/102/EØF, i henhold til hvilket forbrugeren ved

overdragelse over for tredjemand bevarer de indsigelser, forbrugeren måtte have over for den oprindelige kreditgiver. Som en følge af udvidelsen af anvendelsesområdet til at omfatte kautionsaftaler, er det dog præciseret, at såvel forbrugeren som sikkerhedsstilleren kan gøre indsigelser gældende over for erhververen af rettigheder i henhold til kreditaftalen.

2.2.11. Forbud mod anvendelse af vekslers og andre værdipapirer

Forslagets artikel 18 forbyder kreditgiveren eller indehaveren af fordringerne at kræve af forbrugeren eller sikkerhedsstilleren eller foreslå dem, at disse skal sikre betalingen af deres forpligtelser efter en kredit- eller kautionsaftale ved hjælp af en veksler eller et gældsbevis. Det forbydes ligeledes at lade dem underskrive en check, hvorved de sikrer hel eller delvis tilbagebetaling af det skyldige beløb.

Forslagets artikel 18 er udtryk for en opstramning i forhold til det eksisterende direktiv 87/102/EØF (artikel 10), som alene fastsætter, at medlemsstater, som i forbindelse med kreditaftaler tillader forbrugeren at foretage betaling med vekslers eller stille sikkerhed ved hjælp af vekslers eller checks, skal sikre, at forbrugeren er beskyttet på passende måde.

2.2.12. Solidarisk ansvar

I lighed med direktiv 87/102/EØF (artikel 11, stk. 1) foreslås det i forslagets artikel 19, stk. 1, at forbrugeren indsigelser over for en leverandør af varer eller tjenesteydelser ved leverandørens misligholdelse med dennes ydelse ikke skal kunne afskæres.

Medlemsstaterne forpligtes endvidere som noget nyt til at indføre solidarisk ansvar mellem kreditgiveren og leverandøren af varer eller tjenesteydelser for krav, forbrugeren måtte have på grundlag af leverandørens misligholdelse. Af forslagets artikel 19, stk. 2, følger således, at "[h]vis leverandøren af varer eller tjenesteydelser har optrådt som kreditformidler, skal kreditgiveren og leverandøren solidarisk holde forbrugeren skadesløs, hvis de varer eller tjenesteydelser, hvor købet finansieres ved en kreditaftale, ikke leveres eller præsteres, kun delvis leveres eller præsteres eller ikke er i overensstemmelse med aftalen herom."

En forudsætning for, at ansvar kan gøres gældende over for kreditgiveren i anledning af leverandørens misligholdelse, er således – ligesom efter direktiv 87/102/EØF (artikel 11, stk. 2) – at der er et samarbejde mellem denne og leverandøren om kreditgiverens ydelse af kredit i forbindelse med leverandørens præstation af realydelsen. Derimod stilles der – i modsætning til direktiv 87/102/EØF – ikke længere krav om, at forbrugeren først skal have forsøgt at få sit krav honoreret hos leverandøren, inden kravet kan gøres gældende over for kreditgiveren. Det synes endvi-

dere ikke længere at være overladt til medlemsstaterne at bestemme, i hvilket omfang og på hvilke betingelser der kan gøres krav gældende over for kreditgiveren.

2.2.13. Særlige kreditaftaler

Forslagets artikel 20 indeholder bestemmelser om kreditaftaler kombineret med genetablering af kapitalen. I artiklen fastsættes det, at "[h]vis de betalinger, forbrugeren foretager, ikke bevirker en tilsvarende amortisation af det samlede kreditbeløb, men tjener til at genetablere kapitalen på de i kreditaftalen fastsatte tidspunkter og vilkår, skal genetableringen ske via en aftale, der er tilknyttet kreditaftalen." Aftalen skal ubetinget sikre tilbagebetalingen af det samlede udnyttede kreditbeløb, og hvis den etablerende tredjepart, dvs. den tredjemand som i forbindelse med kreditaftalen har forpligtet sig til at genetablere den kapital, som skal tilbagebetales efter kreditaftalen, jf. artikel 2, litra p, ikke overholder sine forpligtelser, skal kreditgiveren påtage sig risikoen herfor. Artiklen regulerer i øvrigt, hvorledes de årlige omkostninger i procent og de samlede kreditgiveromkostninger i procent skal beregnes.

Efter forslagets artikel 21 stilles der krav om, at forbrugere, der har indgået kreditaftale i form af kassekredit eller debitoronto jævnligt på skrift eller på andet varigt medium skal orienteres om en række oplysninger, der skal sætte dem i stand til at kontrollere forhold vedrørende kreditten.

Hver af parterne til en tidsubegrænset kreditaftale (f.eks. en kassekredit) skal endvidere på tryk eller andet varigt medium med tre måneders varsel kunne *ophæve* aftalen i overensstemmelse med kreditaftalens regler herom og i henhold til national lovgivning om bevisførelse, jf. forslagets artikel 22. Terminologien "ophæve" i den danske oversættelse af direktivforslaget er uheldig, idet der med den foreslåede regel ikke sigtes til en umiddelbar ophævelse af kreditaftalen, men derimod – som det også fremgår af de ledsagende bemærkninger – til en mulighed for at opsigte et vedvarende kreditaftaleforhold med et nærmere bestemt varsel.

2.2.14. Opfyldelse af kautionsaftalen

Som noget nyt foreslås det i forslagets artikel 23, at aftaler, hvorved der gives personlig eller reel sikkerhed for tidsubegrænset kredit, kun kan indgås for en periode af tre år. Sikkerhedsstillelsen kan kun fornyes ved udtrykkelig aftale med sikkerhedsstilleren ved udløbet af denne periode.

Kreditgiveren kan endvidere kun gøre sin ret gældende over for sikkerhedsstilleren, hvis forbrugeren ikke har opfyldt sin betalingsforpligtelse inden for en frist på tre måneder at regne fra det påkrav, som efter den foreslåede artikel 24, stk. 1, litra b) skal sendes til forbrugeren i tilfælde af betalingsmisligholdelse. Der foreslås med andre ord en vis "karenstid", før kreditgiveren kan gøre sin ret gældende over for sikkerhedsstilleren. Formålet hermed er ifølge de ledsagende be-

mærkninger, at kreditgiveren skal advare sikkerhedsstilleren ”i tide”, således at denne i givet fald kan træffe foranstaltninger med henblik på at undgå, at forbrugerens gældssituation forværres yderligere.

Efter forslaget skal sikkerhedsstillelsen ikke kunne omfatte bøder eller omkostninger i forbindelse med forbrugerens misligholdelse.

2.2.15. Misligholdelse af kredit- eller kautionsaftalen (påkrav og forfald)

Det eksisterende forbrugerkreditdirektiv (87/102/EØF) indeholder ikke bestemmelser om misligholdelse af kreditaftaler.

Der er således tale om nye regler herom i forslagets artikel 24. Efter denne artikel skal medlemsstaterne sørge for, at kreditgiverne, deres fuldmægtige og enhver, der måtte blive ny indehaver af fordringerne i en kredit- eller kautionsaftale, ikke træffer urimelige foranstaltninger for at inddrive deres fordringer i tilfælde af misligholdelse af aftalerne.

Det skal endvidere sikres, at kreditgiveren kun kan kræve umiddelbar betaling af forfaldne beløb eller gøre en hævebegrundende indsigelse gældende efter forudgående påkrav, hvor forbrugeren og i givet fald kautionisten opfordres til at overholde sine kontraktmæssige forpligtelser inden for en rimelig frist eller at anmode om en gældsoplægning. Medlemsstaterne vil dog ikke være forpligtet til at stille krav om afgivelse af påkrav i visse tilfælde af svig eller uberettiget råden over den finansierede vare.

Herudover skal medlemsstaterne sørge for, at kreditgiveren kun kan suspendere udnyttelsen af kreditmuligheden, hvis beslutningen herom begrundes. Kreditgiveren har pligt til omgående at orientere forbrugeren herom.

Det skal desuden sikres, at forbrugeren og kautionisten har ret til i tilfælde af misligholdelse af deres forpligtelser eller i tilfælde af tilbagebetaling før forfaldstid ved første henvendelse omgående at modtage en gratis og detaljeret opgørelse, der sætter dem i stand til at danne sig et overblik over, hvilke udgifter og renter de skal betale.

Som noget nyt foreslås der efter forslagets artikel 25 også indføjet regler om overskridelse af det samlede kreditbeløb og stiltiende overtræk. Det foreslås bl.a., at kreditgiveren, i tilfælde af midlertidig overskridelse af det samlede kreditbeløb med tilladelse eller stiltiende overtræk, straks

skal orientere forbrugeren på tryk eller på et andet varigt medium om overskridelsens eller overtrækkets omfang og om, hvilken debitorrente der anvendes. Pålæggelse af enhver form for bod eller udgift eller morarente er udelukket.

Kreditgiveren skal endvidere straks gøre forbrugeren opmærksom på, at denne har foretaget en overskridelse eller et overtræk uden tilladelse og meddele denne, hvilken debitorrente og hvilke udgifter eller bøder, der påløber.

Enhver overskridelse eller ethvert overtræk skal afvikles i løbet af en periode på højst tre måneder, om nødvendigt ved hjælp af en ny kreditaftale, hvis samlede kreditbeløb er højere.

2.2.16. Tilbagetagelse af varer

Efter forslaget artikel 26, der er en nyskabelse i forhold til direktiv 87/102/EØF, skal medlemsstaterne fastsætte, på hvilke betingelser varer kan tages tilbage i forbindelse med kreditaftaler indgået med henblik på erhvervelse af varer. Efter bestemmelsen skal den finansierede vare alene kunne tages tilbage ad rettens vej, hvis forbrugeren ikke udtrykkeligt har givet sit samtykke til udenretlig tilbagetagelse på det tidspunkt, hvor kreditgiveren skrider til tilbagetagelse af varerne, og allerede har foretaget betalinger svarende til en tredjedel af det samlede kreditbeløb.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at regnskabet mellem parterne, når kreditgiveren tager varer tilbage, opgøres således, at tilbagetagelsen ikke medfører nogen uberettiget berigelse.

2.2.17. Inkasso

Med forslaget artikel 27 foreslås der indsat en regel om, at de fysiske eller juridiske personer, der som hoved- eller bibeskæftigelse og ikke i tilknytning til en retssag beskæftiger sig med inddrivelse af fordringer i forbindelse med en kreditaftale eller en aftale om sikkerhedsstillelse for en kreditaftale, ikke kan kræve noget vederlag eller nogen godtgørelse af forbrugeren eller sikkerhedsstilleren for deres indsats, medmindre disse vederlag eller godtgørelser fremgår udtrykkeligt af kreditaftalen eller aftalen om sikkerhedsstillelse.

Hvad angår inddrivelse af fordringer i forbindelse med en kreditaftale eller en aftale om sikkerhedsstillelse, skal medlemsstaterne efter artikel 27, stk. 2, forbyde en række nærmere angivne måder at gennemføre inkasso på. Medlemsstaterne skal således bl.a. forbyde anvendelsen af skrivelser, der med urette på grund af sin form fremstår som et dokument fra en retslig myndighed, tilbagetagelse af varer uden retssag eller uden udtrykkeligt samtykke, inkassering af udgifter, der ikke fremgår af aftale, enhver henvendelse til forbrugeren eller en eventuel sikkerhedsstillers naboer, familie eller arbejdsgiver, fysisk eller psykisk chikane af forbrugeren eller en

eventuel sikkerhedsstiller eller inddrivelse af en forældet gæld. Der tale om en udtømmende liste, idet direktivforslaget bygger på totalharmonisering.

Den foreslåede artikel 27 er ny i forhold til direktiv 87/102/EØF.

2.2.18. Særlige forpligtelser for kreditgivere og kreditformidlere

Det foreslås i artikel 28, at medlemsstaterne indfører en pligt for *kreditgivere* og *kreditformidlere* til at lade sig registrere. Kreditgavernes og –formidlernes virksomhed skal endvidere kontrolleres og overvåges af en institution eller et offentligt organ, og der skal oprettes klageorganer, hvortil forbrugere og kautionister kan rette klager over kreditaftaler og aftaler om sikkerhedsstillelse, jf. herved i øvrigt artikel 32.

Ved en ”kreditformidler” skal forstås en fysisk eller juridisk person, der regelmæssigt udøver virksomhed ved bl.a. mod vederlag at formidle kontakt mellem forbrugeren og kreditgiveren med henblik på indgåelse af en kreditaftale, jf. forslagens artikel 2, litra d.

I modsætning til direktiv 87/102/EØF (artikel 12), hvor medlemsstaterne alene er forpligtet til at indføre én af de ovennævnte tre foranstaltninger (registreringspligt for kreditgivere og kreditformidlere, kontrol og overvågning af deres virksomhed eller oprettelse af klageorganer), skal medlemsstaterne efter den foreslåede artikel 28 indføre samtlige tre foranstaltninger.

Kreditgivere og kreditformidlere, som må anses for kreditinstitutter i henhold til artikel 1, stk. 1, i direktiv 2000/12/EF (om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut) – hvilket navnlig vil sige pengeinstitutter - og som har bemyndigelse i henhold til samme direktiv, kan undtages fra registreringsforpligtelsen.

Efter forslagens artikel 29 foreslås indført pligter for kreditformidleren til i reklamer og skrivelser til sine kunder at gøre opmærksom på sin funktion som kreditformidler, herunder om vedkommende udelukkende samarbejder med en eller flere kreditgivere eller fungerer som selvstændig mægler. Bestemmelsen har til formål at identificere kreditformidlere.

Det foreslås desuden, at kreditformidlerens ret til vederlag fra den forbruger, der har anmodet om kreditformidlerens medvirken, skal være betinget af, at vederlagets størrelse er nævnt i kreditaftalen, at kreditformidleren ikke modtager vederlag fra kreditgiveren, og at den kreditaftale, som vedkommende har formidlet, er blevet gyldigt indgået.

2.2.19. Totalharmonisering, forbrugerpræceptivet, sanktioner, klagemuligheder og bevisbyrde-regler

Som noget meget centralt foreslås det i forslaget artikel 30, at medlemsstaterne ikke skal kunne fastsætte andre bestemmelser end de, der fremgår af direktivet. Med forslaget lægges der således – i modsætning til direktiv 87/102/EØF (der indeholder en minimumsklausul) – op til totalharmonisering af området for forbrugerkredit. Det foreslås dog at gøre visse undtagelse herfra bl.a. med hensyn til registrering af kredit- og kautionsaftaler i henhold til den foreslåede artikel 8, stk. 4 (om den centrale database).

Efter forslaget skal medlemsstaterne bl.a. også sikre, at kredit- og kautionsaftaler ikke indeholder bestemmelser, der til skade for forbrugeren og kationisten afviger fra de bestemmelser i national lovgivning, der fastsættes til gennemførelse af direktivet, eller som svarer hertil (såkaldt forbrugerpræceptivitet).

Medlemsstaterne skal desuden efter forslaget artikel 31 fastsætte, hvilke sanktioner der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nationale bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse af direktivet, og skal træffe alle de fornødne foranstaltninger til at sikre deres iværksættelse. De således indførte sanktioner skal være effektive, rimelige og have afskrækkende virkning. De kan f.eks. omfatte tab af renteindtægter og manglende dækning af udgifter for kreditgiveren og bevarelse af muligheden for ratebetaling af det samlede kreditbeløb for forbrugeren i tilfælde af, at kreditgiveren ikke overholder bestemmelserne om ansvarlig kreditgivning, jf. forslaget artikel 9.

Herudover kan det nævnes, at medlemsstaterne efter forslaget artikel 32 skal sørge for, at der findes egnede og effektive søgsmåls- og klagemuligheder til udenretslig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet vedrørende kredit- og kautionsaftaler, i givet fald ved anvendelse af eksisterende organer.

Det kan endvidere nævnes, at der efter artikel 33 (stk. 1) kan fastsættes nogle nærmere bestemte bevisbyrderegler. Det foreslås endvidere i artikel 33 (stk. 2), at det skal anses for et urimeligt kontraktvilkår, hvis det aftales, at bevisbyrden for, at kreditgiveren eller kreditformidleren lever op til de forpligtelser, som direktivet pålægger dem, skal påhvile forbrugeren.

2.2.20. Gennemførelsesfristen i national ret

Direktivets gennemførelsesfrist fremgår af forslaget artikel 35. Der er her lagt op til, at direktivet skal være gennemført i national ret enten fra en bestemt dato eller 2 år efter dets ikrafttræden, se herom artikel 37.

3. Gældende dansk ret

3.1. Indledning

Rådets direktiv af 22. december 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (87/102/EØF) er gennemført i dansk ret ved kreditaftaleloven (lov nr. 398 af 13. juni 1990 om kreditaftaler), der ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for forbrugeren.

Forbrugerkreditdirektivet er som nævnt senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/7/EF. Ændringsdirektivet er gennemført i dansk ret ved lov nr. 442 af 31. maj 2000. Direktivændringen omhandler beregning af de årlige omkostninger i procent.

Det foreliggende forslag til et nyt forbrugerkreditdirektiv vil, hvis det vedtages i sin nuværende form, berøre væsentlige dele af kreditaftaleloven. Forslaget omfatter endvidere spørgsmål, der er reguleret i anden lovgivning, herunder bl.a. i prismærkningsloven, forbrugeraftaleloven, persondataloven, aftaleloven, bank- og sparekasseloven, lov om finansiel virksomhed, renteloven og inkassoloven.

3.2. Kreditaftaleloven

3.2.1. Kreditaftalelovens anvendelsesområde

Kreditaftaleloven gælder for kreditaftaler, hvor en erhvervsdrivende (kreditgiveren) yder eller giver tilsagn om at yde kredit som led i sit erhverv, når en anden part (forbrugeren) hovedsagelig handler uden for sit erhverv, jf. lovens § 1, stk. 1.

Ved en "kreditaftale" skal forstås en aftale om kredit i form af henstand, lån eller anden tilsvarende form for finansiel ydelse. En aftale om præstation af løbende ydelser, for hvilke forbrugeren har ret til at betale helt eller delvis bagud, anses ikke for en kreditaftale, jf. lovens § 4, stk. 1-2.

Som "kreditkøb" betegnes efter lovens § 5 en kreditaftale med henblik på køb af løsøre, hvorefter køberen efter aftale med sælgeren har fået henstand med betaling af købesummen eller en del af denne, eller købesummen helt eller delvis dækkes ved lån indrømmet køberen af en tredjemand på grundlag af en aftale herom mellem denne og sælgeren (de såkaldte oprindelige trepartsforhold).

En forudsætning for, at der foreligger en kreditaftale eller et kreditkøb, som falder ind under lovens regulering, er som nævnt, at den pågældende aftale om kredit indgås mellem en kreditgiver og en forbruger.

Omfattet af udtrykket "kreditgiver" vil bl.a. være finansielle institutioner, der yder udlån, herunder f.eks. pengeinstitutter, finansieringsselskaber, kreditinstitutter, finansieringsinstitutter, låneforeninger, livsforsikringsselskaber og realkreditinstitutter. Som forbruger anses efter loven navnlig fysiske personer, men også visse juridiske personer vil efter omstændighederne kunne falde ind under forbrugerbegrebet. Der vil her typisk være tale om ikke-erhvervsdrivende fonde eller foreninger og andre sammenslutninger med velgørende eller almennyttige formål.

Kreditaftaleloven omfatter ikke kun kreditaftaler i sædvanlig forstand, men finder også anvendelse på kreditaftaler, hvor kreditten ydes af en ikke-erhvervsdrivende, hvis aftalen er indgået eller formidlet for kreditgiveren af en erhvervsdrivende (mellemanden), jf. kreditaftalelovens § 1, stk. 2. Bestemmelsen har bl.a. den virkning, at udstedelsen af sælgerpantebreve omfattes af loven, når sælgeren bistås af en professionel ejendomsformidler (som f.eks. en advokat).

Kreditaftaler om lån sikret ved pant i fast ejendom er omfattet af kreditaftaleloven, uanset om lånet skal anvendes til køb eller ombygning af fast ejendom, eller om lånet skal anvendes til et andet formål, f.eks. køb af bil eller andre forbrugsgoder. Dette skyldes ifølge forarbejderne til loven dels forbrugerbeskyttelseshensyn, dels konkurrencemæssige hensyn.

Realkreditbranchen opfylder i dag både kreditaftalelovens regler om oplysningspligt og de særlige oplysningskrav, som følger af den tidligere nævnte "frivillige adfærdskodeks for information om boliglån forud for kontraktindgåelse", der er udarbejdet på Kommissionens opfordring. Oplysningerne afgives i overensstemmelse med et særligt standardiseret europæisk informationsblad.

Kreditaftaleloven finder ikke anvendelse på alle former for kreditaftaler, og der er således i § 3 helt eller delvis gjort undtagelse fra lovens regulering, for så vidt angår følgende typer af kredit:

- Kreditaftaler, hvor kreditten skal indfries senest 3 måneder efter aftalens indgåelse, eller ved kreditkøb senest 3 måneder efter salgsgenstandens levering, jf. § 3, stk. 1, nr. 1.

Undtagelsen gælder dog efter § 3, stk. 2, ikke, for så vidt angår kreditkøb med ejendomsforbehold og kreditaftaler med variable lånebeløb (kontoaftaler eller kassekreditter).

- Kredit, der aftales i forbindelse med indgåelse af retsforlig, jf. § 3, stk. 1, nr. 2.

Derimod er udenretlige (frivillige) forlig omfattet af loven.

- Kreditaftalelovens kapitel 2 om kreditgivers oplysningspligt gælder ikke for aftaler, hvor der ydes kredit for beløb, der samlet ikke overstiger 1.500 kr., eller for kredit, der ydes uden vederlag (rente), jf. § 3, stk. 3.

3.2.2. Kreditgivers oplysningspligt i forbindelse med aftalens indgåelse

Efter kreditaftaleloven påhviler der en kreditgiver en pligt til at give forbrugeren en række oplysninger i forbindelse med aftalens indgåelse. Kreditaftaleloven indeholder – når der bortses fra de særlige regler om kreditgiverens tilbudsgivning vedrørende kreditaftaler, der sikres ved pant i fast ejendom, jf. lovens § 8 a – ikke regler om oplysningspligt forud for aftalens indgåelse. Derimod findes der generelle regler herom i prismærkningsloven, som er omtalt nedenfor under pkt. 3.3.

Efter kreditaftalelovens § 8 skal en kreditaftale udfærdiges skriftligt og indeholde visse nærmere angivne oplysninger. Der stilles endvidere krav om, at forbrugeren skal overgives en genpart af kreditaftalen.

Efter kreditaftaleloven sondres der mellem kreditaftaler med fast lånebeløb og kreditaftaler med variabelt lånebeløb. Loven indeholder endvidere som nævnt nogle særlige regler om oplysningspligt ved kreditaftaler, der sikres ved pant i fast ejendom.

For så vidt angår kreditaftaler med fast lånebeløb, følger det af lovens § 9, at der bl.a. skal gives oplysninger til forbrugeren om lånebeløbet og – ved køb af løsøre, fast ejendom og tjenesteydelser - størrelsen af en eventuel udbetaling. Herudover skal ved kreditkøb tillige oplyses kontantprisen. Endvidere skal der gives oplysninger om kreditomkostningerne angivet som et samlet beløb og angivet som årlige omkostninger i procent. Hvis det ikke er muligt at beregne de årlige omkostninger i procent, skal kreditgiver i stedet oplyse forbrugeren om den nominelle årlige rente. Det skal også oplyses, hvor meget der samlet skal betales for kreditten, og forbrugeren skal desuden have oplysninger om de enkelte ydelser, disses antal og forfaldstiden, om aftalens varighed samt om betingelserne for dens opsigelse.

Oplysningspligten ved indgåelse af en kreditaftale med variabelt lånebeløb svarer i nogen udstrækning hertil. Efter kreditaftalelovens § 10 skal der dog i sådanne kreditaftaler gives forbrugeren oplysning om kreditrammen, de nærmere regler og betingelser for pålæg af kreditomkostninger samt beregningsmåden for sådanne omkostninger, herunder den nominelle årlige rente, hvis en periodisk rente anvendes. Der skal desuden – ligesom ved kreditaftaler med fast lånebeløb – gives oplysning om de årlige omkostninger i procent, dog her baseret på forskellige udnyttelser af kontoen. Endelig skal det oplyses, hvor meget der samlet skal betales ved forskellige udnyttel-

ser af kontoen, hvorledes gælden skal betales, hvor ofte forbrugeren vil modtage kontoudtog, og hvor længe aftalen vil vare samt betingelserne for dens opsigelse.

Et fællestræk ved kreditgivers oplysningspligt ved indgåelse af en kreditaftale med henholdsvis fast og variabelt lånebeløb er således bl.a., at forbrugeren skal have oplysning om kreditomkostningerne angivet som årlige omkostninger i procent.

Om opgørelsen af ”kreditomkostningerne” bestemmer kreditaftalelovens § 13, stk. 1, at alle omkostninger er omfattet, herunder stiftelsesomkostninger, renter, løbende provisioner og alle andre omkostninger, som forbrugeren skal betale for kreditten. Undtaget er dog efter stk. 2 misligholdelsesomkostninger og omkostninger, som forbrugeren skal betale ved køb af løsøre eller tjenesteydelser, hvad enten der købes kontant eller på kredit, f.eks. leveringsomkostninger. Endvidere undtages omkostninger ved overførsel af penge og omkostninger ved at føre en konto til betaling af ydelserne på kreditten, såfremt forbrugeren ikke har valgfrihed med hensyn til, hvorledes pengeoverførslen eller betalingen skal ske, og hvis omkostningerne ikke er unormalt store. Heller ikke medlemsbidrag ved optagelse i foreninger og sammenslutninger, f.eks. fagforeninger, låneforeninger mv., skal medtages ved opgørelsen af de samlede kreditomkostninger. Det samme gælder med hensyn til forsikrings- eller garantiomkostninger, medmindre forsikringen eller garantien skal tjene til sikkerhed for kredittens tilbagebetaling. Der tænkes her efter forarbejderne på en situation, hvor et pengeinstitut opnår sikkerhed i en livsforsikring. Derimod vil udgifter til f.eks. tegning af en kaskoforsikring på en bil næppe skulle medregnes i de samlede kreditomkostninger.

”De årlige omkostninger i procent” defineres i kreditaftalelovens § 16 som den omkostningssats, der på årsbasis giver samme nutidsværdi af de samlede nuværende eller fremtidige forpligtelser (lånebeløb, tilbagebetaling og kreditomkostninger), der følger af aftalen mellem kreditgiveren og forbrugeren. Beregningen af de årlige omkostninger i procent foretages på tidspunktet for kreditaftalens indgåelse og sker ud fra visse antagelser, jf. nærmere kreditaftalelovens § 17, stk. 2, og § 18.

Kreditaftalelovens § 14 bestemmer, at kreditgiveren ved aftalens indgåelse i øvrigt skal oplyse forbrugeren om størrelsen af de omkostninger, der ikke indgår i beregningen af kreditomkostningerne, det vil bl.a. sige misligholdelsesomkostninger samt visse omkostninger ved overførsel af penge, ved indmeldelse i foreninger mv. og ved tegning af visse forsikringsordninger, jf. nærmere ovenfor om kreditaftalens § 13, stk. 2.

Kreditaftalelovens regler om, at der skal gives forbrugeren oplysning om renten eller om beløb, hvori renten indgår, jf. § 9 og § 10, hindrer ikke, at parterne aftaler, at renten helt eller delvis skal være variabel, jf. lovens § 15. Oplysningerne skal i så fald gives på grundlag af renten på tids-

punktet for oplysningerne og med angivelse af, hvorledes renten er variabel. Medmindre kreditgiver har tilladelse til at drive virksomhed efter lov om banker og sparekasser mv. eller realkreditloven, kan det alene aftales, at renten helt eller delvis skal variere med størrelsen af Nationalbankens diskonto eller lignende forhold, som kreditgiver er uden indflydelse på. Det anførte gælder tilsvarende med hensyn til andre kreditomkostninger end renten.

Herudover fastsætter lovens § 15 (stk. 4), at kreditgiveren skal informere forbrugeren om enhver ændring i den årlige nominelle rente eller de øvrige kreditomkostninger, når ændringen indtræder. Oplysningen kan gives ved, at der gives forbrugeren særskilt underretning om ændringen eller ved annoncering herom i dagspressen i forbindelse med oplysning om ændringen i det førstkommende kontoudtog.

3.2.3. Kreditgivers oplysningspligt under kreditaftalens forløb

Efter kreditaftalelovens § 11 skal kreditgiveren ved kreditaftaler med et variabelt lånebeløb regelmæssigt fremsende kontoudtog til forbrugeren med oplysninger om saldoen ved periodens begyndelse og slutning, størrelsen af og tidspunktet for debiteringer og krediteringer i løbet af perioden, den nominelle årlige rente, hvis en periodisk rente anvendes, og tidspunktet, inden hvilket betaling i givet fald skal ske for at undgå, at der pålægges yderligere omkostninger.

Hvis en forbruger med kreditgiverens stiltiende accept overskrider den aftalte kreditramme, og overtrækket vedvarer ud over 3 måneder, skal kreditgiveren ifølge kreditaftalelovens § 12 gøre forbrugeren bekendt med den årlige nominelle rente og eventuelle omkostninger i forbindelse med overtrækket samt enhver ændring heri.

3.2.4. Tilsidesættelse af oplysningspligten

En erhvervsdrivendes tilsidesættelse af den ovenfor nævnte oplysningspligt efter kreditaftalelovens § 9 (om kreditaftaler med fast lånebeløb) er forbundet med en række civile konsekvenser, jf. lovens § 23-24.

Disse regler indebærer bl.a., at forbrugeren i et tilfælde, hvor de samlede kreditomkostninger ikke er oplyst, højst vil kunne pålægges at betale lånebeløbet og en i loven nærmere angivet årlig rente. Er kreditoplysningerne angivet, vil kreditgiveren ikke på grundlag af aftalen i øvrigt kunne kræve yderligere kreditomkostninger – og er oplysningen om de årlige omkostninger i procent for lavt angivet, kan kreditgiveren ikke kræve højere kreditomkostninger, end hvad der svarer til den procentsats, der er angivet.

Det anførte gælder dog ikke, hvis kreditgiveren kan godtgøre, at forbrugeren på trods af de manglende eller urigtige oplysninger har haft et forsvarligt grundlag for at bedømme kreditomkostningerne.

Herudover følger det af kreditaftalelovens § 24, at en sælger i almindelighed ikke kan kræve godtgørelse for misligholdelsesomkostninger (dvs. morarenter, omkostninger til inkasso samt sagsomkostninger), hvis der ikke i forbindelse med indgåelsen af et kredittøb er givet oplysninger som foreskrevet i lovens §§ 9-10, jf. § 8.

3.2.5. Generalklausulen i kreditaftalelovens § 22 – ugyldighed efter aftaleloven

I kreditaftalelovens § 22 (som i loven betegnes som generalklausulen) er det bestemt, at såfremt det beløb, som forbrugeren efter aftalen skal betale som vederlag eller omkostninger, er urimeligt, skal det nedsættes til, hvad der skønnes rimeligt.

Kreditaftalelovens § 22 er en specialregel i forhold til aftalelovens § 36. Reglen antages ikke at give forbrugere en beskyttelse, der går videre end den, der følger af aftalelovens § 36.

Af aftalelovens § 36 (som er den almindelige generalklausul) følger, at en aftale eller anden retshandel kan ændres eller tilsidesættes helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Ved bedømmelsen af, hvorvidt det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre en aftale gældende, skal der tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder. Der skal således foretages en samlet vurdering af aftalen og forholdet mellem parterne.

Herudover er der i aftaleloven fastsat særlige regler om forbruger aftaler, herunder vilkår i sådanne aftaler, jf. lovens §§ 38 a-d. Bestemmelserne er indføjet i aftaleloven med henblik på gennemførelsen af de civilretlige dele af Rådets direktiv 93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår i forbrugerforhold. I det pågældende lovforslag er der medtaget et bilag til direktivet, der indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der ud fra en konkret helhedsvurdering kan betegnes som urimelige.

3.2.6. Indfrielse af fordringen før forfaldstidspunktet

Kreditaftalelovens § 26, stk. 1, der gennemfører artikel 8 i direktiv 82/102/EØF, fastsætter, at forbrugeren til enhver tid kan betale sin gæld i henhold til en kreditaftale, og at forbrugeren i den

forbindelse kan kræve en reduktion af kreditomkostningerne i overensstemmelse med nogle nærmere fastsatte regler herom, jf. kreditaftalelovens § 27.

Muligheden for at indfri gæld til enhver tid gælder ikke for pantebreve i fast ejendom, jf. § 26, stk. 2.

3.2.7. Forbrugerens misligholdelse

Efter kreditaftalelovens § 29 har kreditgiveren, hvis forbrugeren i et kreditkøb undlader at opfylde sin betalingspligt, ikke af den grund ret til at forlange betaling af beløb, som ellers ikke ville være forfaldet, tage det solgte tilbage eller gøre anden aftalt særlig retsvirkning af undladelsen gældende, medmindre forbrugeren er udeblevet med et beløb 30 dage efter dets forfaldstid og nogle nærmere angivne betingelser er opfyldt. Der stilles krav om, at det forfaldne beløb skal udgøre mindst en tiendedel af det samlede beløb, der skal betales, eller hvis der i det forfaldne beløb indgår flere afdrag, mindst en tyvendedel af det samlede beløb, der skal betales, eller hele restfordringen.

I øvrigt vil det efter dansk ret bero på den enkelte sags konkrete omstændigheder, om en forsinket betaling af pengekrav skal anses for væsentlig misligholdelse, således at kreditgiveren kan ophæve kreditaftalen med forbrugeren og kræve betaling af hele det skyldige beløb.

3.2.8. Brug af negotiable dokumenter

Efter kreditaftalelovens § 31, stk. 1, forbydes det kreditgiveren i forbindelse med en kreditaftale at modtage veksler eller andet særligt skylddokument, der forpligter forbrugeren, og som ved overdragelse kan medføre indskrænkning af forbrugerens ret til at fremsætte indsigelser vedrørende aftalen (negotiable skylddokumenter).

Forbudet gælder i de tilfælde, hvor et dokument anvendes som kreditmiddel eller som et skylddokument. Forbudet rammer således ikke brugen af checks, når checken anvendes som betalingsmiddel.

Forbudet er endvidere ikke til hinder for, at kreditgiveren får pant i fast ejendom, jf. lovens § 31, stk. 2.

3.2.9. Forbrugerens bevarelse af indsigelser mv.

Efter kreditaftalelovens § 32 kan det ikke aftales, at der ved overdragelse til tredjemand af de rettigheder, der tilkommer kreditgiveren, sælgeren eller leverandøren af en tjenesteydelse, sker

indskrænkning af dennes forpligtelser over for forbrugeren. Bestemmelsen forhindrer dermed brugen af de såkaldte *cut off*-klausuler, dvs. et afkald fra forbrugeren på at gøre en hvilken som helst indsigelse gældende over for en senere erhverver i tilfælde af overdragelse af fordringen.

Med kreditaftalelovens § 33 bestemmes det, at forbrugeren over for tredjemand (en anden kreditor) kan gøre samme indsigelser gældende som over for kreditgiveren, sælgeren eller leverandøren af en tjenesteydelse.

Er lånet ydet af tredjemand (financieren) på baggrund af en aftale - der eksisterede på tidspunktet for indgåelsen af kreditaftalen - mellem financieren og sælgeren af varen (oprindeligt trepartsforhold), kan forbrugeren gøre samme pengekrav gældende over for financieren som over for sælgeren. En betingelse for, at forbrugeren kan rejse pengekrav over for financieren, er dog, at forbrugeren først sandsynliggør, at sælgeren ikke opfylder sine forpligtelser, og at kravet ikke overstiger, hvad vedkommende kreditor har modtaget som betaling fra forbrugeren i anledning af købet, jf. kreditaftalelovens § 33, stk. 2, der gennemfører det gældende forbrugerkreditdirektivs artikel 11, stk. 2.

Ved kreditaftaler med henblik på opnåelse af en tjenesteydelse finder bestemmelsen i § 33, stk. 2, tilsvarende anvendelse, når vederlaget for tjenesteydelsen dækkes helt eller delvis ved lån indrømmet forbrugeren af en tredjemand på grundlag af en aftale herom mellem denne og leverandøren af tjenesteydelsen, jf. § 33, stk. 3.

3.2.10. Køb med ejendomsforbehold

Kreditaftaleloven indeholder i kapitel 8 (§§ 28-29) og kapitel 10 (§§ 34-48) nærmere regler for køb med ejendomsforhold. I kapitlerne er det bl.a. fastsat, under hvilke betingelser et ejendomsforbehold vil være gyldigt, hvornår der kan ske tilbagetagelse af det solgte og hvorledes parternes mellemværende i givet fald skal gøres op. Der er desuden bl.a. fastsat regler om fremgangsmåden ved tilbagetagelse af det solgte, herunder med hensyn til tilbagetagelse gennem fogedretten og tilbagetagelse uden fogedrettens medvirken. Om den sidstnævnte situation bestemmer kreditaftalelovens § 48 bl.a., at ”har kreditgiveren uden fogedrettens medvirken taget det solgte tilbage fra forbrugeren uden dennes samtykke, skal fogedretten afvise en fogedforretning i anledning af købet eller tilbagetagelsen, medmindre der foreligger særlige omstændigheder eller kreditgiver efter tilbagetagelsen har erhvervet et særligt retsgrundlag.”

3.3. Spørgsmål, der har tilknytning til anden lovgivning

3.3.1. Kreditgivers oplysningspligt forud for aftalens indgåelse

Reglerne for erhvervsdrivendes oplysningspligt i reklamer mv. findes i lov om mærkning og skiltning med pris mv. (prismærkningsloven).

Efter denne lovs § 2 skal der, hvis varer udbydes i detailsalg med oplysning om omkostninger ved at erhverve dem ved kreditkøb, ved mærkning, skiltning eller på anden måde tydeligt gives oplysning om kontantprisen, kreditomkostningerne angivet som et beløb og de årlige omkostninger i procent for kreditten. Ved beregningen af henholdsvis kreditomkostningerne og de årlige omkostninger i procent, finder kreditaftalelovens regler anvendelse, jf. herom ovenfor under pkt. 3.2.2.

Med hjemmel i loven har Forbrugerstyrelsen fastsat særlige skiltningsregler i bl.a. pengeinstitutter, jf. bekendtgørelse nr. 902 af 12. november 1992 om oplysning til forbrugere i ekspeditionslokaler, i annoncer m.v. om indlånsrenter, afkast af indskud på gevinstkonti samt udlånsrenter og andre kreditomkostninger i pengeinstitutter og bekendtgørelse nr. 1228 af 21. december 1992 om oplysning til forbrugere i ekspeditionslokaler, i annoncer m.v. om renter og andre kreditomkostninger.

Der findes endvidere særlige regler om forsikringsformidlers pligt til – inden forbrugerforsikringsaftalen indgås – at udlevere et dokument, der i kortfattet form indeholder tydelige og let forståelige oplysninger om den forsikring, der tegnes, jf. bekendtgørelse nr. 961 af 2. november 2001 om forsikringsformidlers informationspligt.

I øvrigt gælder der generelt efter markedsføringslovens § 2 et forbud mod at anvende urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser.

3.3.2. Forbud mod dørsalg af kredit- eller kautionsaftaler (forbrugeraftaleloven)

Efter lov om visse forbrugeraftaler § 2 må en erhvervsdrivende ikke uden forudgående anmodning herom rette personlig eller telefonisk henvendelse til en forbruger på dennes bopæl, arbejdsplads eller andet sted, hvortil der ikke er almindelig adgang, med henblik på straks eller senere at opnå tilbud eller accept af tilbud om indgåelse af aftale. Forbudet mod at rette uanmodet henvendelse gælder dog ikke i alle tilfælde, idet der efter loven bl.a. er gjort undtagelse med hensyn til tegning af avisabonnement og forsikringer mv.

Et løfte afgivet af forbrugeren ved en erhvervsdrivendes henvendelse i strid med § 2 er ikke bindende, jf. forbrugeraftalelovens § 3.

Er en kredit- eller kautionssaftale med forbrugerens indforståelse indgået under et møde med den erhvervsdrivende uden for dennes faste forretningssted, kan forbrugeren under nærmere angivne betingelser træde tilbage fra aftalen (fortrydelsesret), jf. forbrugeraftalelovens §§ 5-9.

3.3.3. Beskyttelse af privatlivets fred (persondatabeskyttelse)

Lov om behandling af personoplysninger (persondataloven) indeholder bl.a. almindelige regler om, hvornår det er lovligt at behandle oplysninger om fysiske personer samt om den enkelte registrerede persons rettigheder i den forbindelse, herunder bl.a. om ret til at blive underrettet om indsamling af oplysninger og ret til indsigt i oplysninger om vedkommende selv (såkaldt egenaccess), jf. lovens kapitel 4 og kapitel 8-9. Der er med hjemmel i persondataloven fastsat nærmere reglerne om betaling for indsigt, jf. bekendtgørelse nr. 533 af 15. juni 2000 om betaling for private dataansvarliges skriftlige meddelelser om indsigt.

I persondatalovens kapitel 6 er der desuden fastsat særlige regler om kreditoplysningsbureauer. Det følger bl.a. af disse regler, at den, der ønsker at drive virksomhed med behandling af oplysninger til bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed med henblik på videregivelse, skal indhente tilladelse fra Datatilsynet. Kreditoplysningsbureauer må kun behandle oplysninger, som efter deres art er af betydning for bedømmelse af økonomisk soliditet og kreditværdighed. Der må ikke behandles oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, og oplysninger om forhold, der taler imod kreditværdighed, og som er mere end 5 år gamle, må ikke behandles, medmindre det i det enkelte tilfælde er åbenbart, at forholdet er af afgørende betydning for bedømmelsen af den pågældendes soliditet og kreditværdighed. Der er endvidere fastsat en række detaljerede regler for, hvornår og under hvilke omstændigheder et kreditoplysningsbureau kan videregive summariske oplysninger om skyldforhold (dvs. såkaldt negative kreditoplysninger).

Endvidere findes der i lov om finansiel virksomhed (kapitel 2) særlige regler om finansielle virksomheders adgang til at videregive personoplysninger.

3.3.4. Fortrydelsesret

Efter dansk ret er der fortrydelsesret ved indgåelse af kreditaftaler, hvis dette følger af henholdsvis lov om visse forbrugeraftaler og lov om forbrugeraftaler, der giver brugsret til fast ejendom på timesharebasis (§ 11), dvs. hvis kreditaftalen er indgået uden for fast forretningssted (dørsalg) eller der er tale om fjernsalg heraf, eller hvis forbrugeren er indrømmet henstand af timesharesælgeren eller har fået et lån hos en tredjemand efter aftale mellem denne og timesharesælgeren.

Lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom m.v. indeholder endvidere regler om fortrydelsesret ved køb af fast ejendom (kap. 2 og 3).

Der eksisterer således ikke en generel ret til at fortryde en kreditaftale.

3.3.5. Sikring af forbrugers betalingsforpligtelse efter kreditaftalen gennem sikkerhedsstillelse

Kreditor kan – når der bortses fra forbudet i kreditaftalelovens § 21 mod underpant i det solgte – sikre sit krav mod forbrugeren ved at forlange, at der stilles sikkerhed for dennes opfyldelse af betalingsforpligtelsen efter kreditaftalen. Dette vil bl.a. kunne ske ved enten at betinge sig, at tredjemand erklærer sig villig til personligt at hæfte for gælden (kaution eller personlig sikkerhed) eller ved at kræve sikkerhed i fast ejendom, løsøre mv. (reel sikkerhed). Den reelle sikkerhed kan enten være stillet af skyldneren selv eller af tredjemand.

I bank- og sparekasselovens § 41 a er der for nylig (ved lov nr. 428 af 6. juni 2002 om ændring af bl.a. lov om bank og sparekasser m.v.) fastsat regler om kaution i anledning af forbrugers låntagning i pengeinstitutter. Reglerne omfatter kun kaution i traditionel forstand, dvs. personlig sikkerhedsstillelse, mens reglerne ikke gælder – heller ikke analogt – for tredjemands sikkerhedsstillelse (såkaldt tredjemandspant).

Af bestemmelsen følger bl.a., at en kautionsaftale skal være skriftlig for at kunne gøres gældende. Det følger ligeledes, at hvis der er stillet kaution for et pengeinstitutlån, og låntager udebliver med hovedstol, afdrag eller renter, skal pengeinstituttet inden 3 måneder efter de pågældende ydelsers forfaldsdag skriftligt give meddelelse herom til kautionisten. Overskrides denne frist kan kautionsforpligtelsen kun gøres gældende over for kautionisten for det beløb, som låntagers gæld efter den sikrede fordring ville have udgjort, hvis låntager havde betalt alle ydelser rettidigt indtil det tidspunkt, som ligger 3 måneder forud for det tidspunkt, hvor meddelelse gives. Overskridelsen af fristen bevirker herudover, at pengeinstituttet taber sit krav over for kautionisten eller kautionisterne, i det omfang deres regreskrav mod låntageren er blevet forringet, selv om den nævnte nedsættelse af kautionsforpligtelsen tages i betragtning. Pengeinstituttet har endvidere en forpligtelse til årligt at give kautionisten meddelelse om størrelsen af den gældspost, som kautionen er stillet til sikkerhed for.

En kautionist kan efter bestemmelsen i § 41 a ikke hæfte for et beløb, der er større end lånets hovedstol eller kredittens maksimum ved kautionsaftalens indgåelse.

Udover den nævnte § 41 a i bank- og sparekasseloven findes der ikke i lovgivningen regler om kautionsstillelse i forbindelse med forbrugers og kreditgiveres indgåelse af en kreditaftale. Spørgsmål om kreditgiveres underretningspligt mv. i sådanne tilfælde vil derfor bero på retspraksis- og sædvanebestemte kautionsretlige principper, som ligeledes antages at finde anvendelse på pant stillet af tredjemand.

Herudover indeholder bank- og sparekasseloven i § 41 b et forbud mod, at et pengeinstitut ved tegning af kapitalindskud som omfattet af lovens § 22 (om ansvarlig kapital) samtidig tilbyder lånefinansiering til køb af kapitalindskud.

3.3.6. Udenretlige inddrivelsesomkostninger

I rentelovens §§ 9 a og 9 b er der fastsat regler om fordringshaverens udenretlige inddrivelsesomkostninger.

Med rentelovens § 9 b er der fastsat loft over rykker- og inkassogebyrer i forbrugerforhold, således at der i sådanne forhold maksimalt kan kræve betaling af 100 kr. for udsendelse af rykker-skrivelse eller oversendelse til inkasso. For så vidt angår andre udenretlige inddrivelsesomkostninger, f.eks. udgifter til advokatsalær, følger det af rentelovens § 9 a, at fordringshaveren kan kræve betaling af rimelige og relevante omkostninger ved udenretlig inddrivelse af fordringen. Med hjemmel i denne bestemmelse har justitsministeren fastsat nærmere regler om bl.a. størrelsen af sådanne omkostninger i forbrugerforhold, jf. bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige inddrivelsesomkostninger i anledning af forsinket betaling.

3.3.7. Inkassovirksomhed

I lov om inkassovirksomhed (inkassoloven) findes der regler om den erhvervsmæssig inddrivelse af fordringer. Der stilles efter lovens § 9 krav om, at inkassator ved udøvelse af inkassovirksomhed skal iagttage ”god inkassoskik.” Bestemmelsen tilsigter at regulere adfærden for enhver, som inkassovirksomheden har virkninger for, det vil ikke blot sige skyldnere og inkassators kunder, men også f.eks. skyldnerens familie, arbejdsgivere mv. Med reglen i inkassolovens § 9 angives det ikke udtømmende, hvad der kan anses for at være i strid med god inkassoskik – og dette må således fastlægges nærmere ud fra selve den benyttede fremgangsmåde i forbindelse med den pågældende inkassation af fordringen.

Inkassolovens § 9 er uddybet nærmere ved en række andre bestemmelser i loven. Af reglerne i lovens §§ 10-11 følger det således bl.a., at der – medmindre særlige omstændigheder foreligger – ikke må iværksættes yderligere inkassoskridt, før der er sendt en påkravsskrivelse, og en i påkravet angivet frist er udløbet. Endvidere er der i lovens § 12 fastsat nærmere regler om inkassators mulighed for at rette personlig henvendelse til skyldnere.

3.3.8. Anmeldelse af kreditgivervirksomhed, kontrol og klagemulighed

Efter betalingskortloven stilles der krav om, at betalingskortudsteder indgiver anmeldelse om påtænkt betalingskortvirksomhed til Forbrugerombudsmanden.

I Danmark er der oprettet en række råd og nævn, hvortil forbrugere kan klage, hvis de har købt en vare eller modtaget en tjenesteydelse, der er mangelfuld. Nærmere regler for indbringelse af klage for Forbrugerklagenævnet er fastsat i lov om Forbrugerklagenævnet. Af denne lov følger bl.a., at Forbrugerklagenævnet kan godkende, at klager, der ellers kunne behandles ved nævnet, i stedet behandles ved klage- eller ankenævn omfattende bestemte brancher eller afgrænsede områder. Der er med baggrund heri bl.a. godkendt private ankenævn på f.eks. realkreditområdet (Realkreditankenævnet) og på pengeinstitutområdet (Pengeinstitutankenævnet).

Det kan endvidere nævnes, at Finanstilsynet og Forbrugerombudsmanden har mulighed for efter omstændighederne at gribe ind og påtale overtrædelser af kreditaftaleloven i forhold til erhvervsdrivende.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Det er regeringens opfattelse, at direktivforslaget, der tilsigter at revidere det eksisterende forbrugerkreditdirektiv, er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

5.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser.

5.1.1. Som det er fremgået ovenfor under pkt. 2, indeholder direktivforslaget en række nyskabelser i forhold til det eksisterende forbrugerkreditdirektiv (direktiv 87/102/EØF med senere ændringer). Navnlig som følge heraf vil direktivforslaget, hvis det vedtages i dets nuværende form, nødvendiggøre ændringer i lovgivningen.

Der er dog også områder, hvor der allerede findes en regulering i direktiv 87/102/EØF, men hvor der efter det fremsatte direktivforslag stilles forslag til ændringer og præciseringer hertil, som vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Der kan navnlig peges på følgende områder, hvor en vedtagelse af forslaget giver anledning til lovgivningsmæssige overvejelser:

5.1.2. Med direktivforslaget (artikel 30) foreslås der gennemført totalharmonisering på området for forbrugerkredit, og der vil derfor ved gennemførelsen af direktivets enkelte bestemmelser

ikke kunne fastsættes eller opretholdes regler – hverken strengere eller lempeligere regler – der fraviger direktivets bestemmelser.

5.1.3. Det må antages, at kreditaftalelovens nuværende forbrugerbegreb vil kunne opretholdes, idet det med forbrugerdefinitionen i direktivforslaget (artikel 2, litra a) ikke kan anses at have været hensigten at udelukke, at medlemsstaterne kan fastsætte regler om forbrugerbeskyttelse for f.eks. ikke-erhvervsdrivende foreninger.

Forslagets opregning af en række nye definitioner på kreditretlige begreber (artikel 2) vil i øvrigt kunne rejse spørgsmål om indførelsen af yderligere formueretlige definitioner i lovgivningen.

5.1.4. Den foreslåede udvidelse af forbrugerkreditdirektivets anvendelsesområde (artikel 3) vil nødvendiggøre generelle regler om kautionsaftaler. Det ændrede anvendelsesområde vil ligeledes nødvendiggøre visse ændringer i reguleringen af forbrugslån med sikkerhed i fast ejendom. Derimod stiller direktivet ikke krav om at foretage ændringer i reguleringen af lån til køb eller ombygning af fast ejendom med sikkerhed heri, idet sådanne lån efter forslaget falder uden for direktivets anvendelsesområde.

5.1.5. Det vil også være nødvendigt at foretage andre ændringer i kreditaftalelovens anvendelsesområde, bl.a. med hensyn til kreditaftaler, hvor kreditten skal indfries senest 3 måneder efter aftalens indgåelse, eller ved kreditkøb senest 3 måneder efter salgsgenstandens levering. Det vil formentlig heller ikke være muligt at opretholde den eksisterende undtagelse vedrørende kredit, der er aftalt i forbindelse med retsforlig, ligesom der også må foretages ændringer i forhold til de gældende undtagelser vedrørende små og gratis kreditter.

5.1.6. Forslaget til nye regler om reklamering for kreditaftaler (artikel 4) vil formentlig – som følge af den foreslåede totalharmonisering – nødvendiggøre visse ændringer i de gældende regler om mærkning og skiltning med pris mv., bl.a. med hensyn til det nugældende krav om, at en erhvervsdrivende, der udbyder varer i detailsalg med oplysning om omkostninger ved at erhverve dem ved kreditkøb, altid skal afgive nogle nærmere bestemte oplysninger til forbrugeren, herunder bl.a. oplysninger om de årlige omkostninger i procent.

5.1.7. En gennemførelse af det foreslåede forbud mod dørsalg af kredit- eller kautionsaftaler (artikel 5) vil – sammenholdt med den foreslåede totalharmonisering – rejse spørgsmål om ændringer i forbrugerftaleloven. Forbudet skal efter direktivforslaget gælde med hensyn til indgåelse af aftaler ”på de vilkår, der henvises til i artikel 1 i direktiv 85/577/EØF” (dørsalgdirektivet), jf. herom ovenfor under pkt. 2.2., mens den gældende forbrugerftalelov – når der bortses fra arrangerede udflugter – har et bredere anvendelsesområde og således bl.a. også gælder for den blotte henvendelse til forbrugeren. Det forekommer i lyset heraf tvivlsomt, om det fortsat vil være mu-

ligt at forbyde personlige henvendelser uden for fast forretningssted, når de ikke har til formål at indgå en aftale på stedet eller få forbrugeren til på stedet at afgive et tilbud. Der vil også kunne rejses spørgsmål om muligheden for at opretholde forbudet mod uanmodede henvendelser til forbrugere på "andet sted, hvortil der er almindelig adgang."

Som nævnt omfatter forbrugerftalelovens forbud mod uanmodede henvendelser ikke salg af varer eller tjenesteydelser under en udflugt arrangeret af den erhvervsdrivende uden for dennes faste forretningssted, og der vil derfor som følge af direktivforslagets bredere forbrugerbeskyttelse på dette punkt formentlig være behov for at forbyde indgåelse af kredit- eller kautionaftaler under arrangerede udflugter.

5.1.8. Det vil nødvendiggøre lovgivning at opfylde forslagets krav til gensidig, forudgående orientering mellem på den ene side forbrugeren og kautionisten og på den anden side kreditgiveren og kreditformidleren samt kravene til de sidstnævntes rådgivningspligt over for forbrugeren (direktivets artikel 6).

5.1.9. De foreslåede krav til indsamlingen og behandlingen af personoplysninger i kreditøjemed (direktivets artikel 7) vil formentlig kræve en lovændring, både for så vidt angår de nuværende regler i persondataloven og i lov om finansiel virksomhed (kapitel 2). Der vil formentlig også være behov for lovændringer, som følge af forslaget om oprettelse af en central database over dårlige betalere (artikel 8). Der vil således her kunne peges på forslagets krav om konsultering af en central database, om omgående og gratis indsigt, om umiddelbar sletning af indhentede oplysninger i den centrale database, samt kravene til selve indsamlingen i og den videre behandling af de registrerede oplysninger i henholdsvis den centrale database og hos kreditgiverne.

5.1.10. Det foreslåede princip om ansvarlig kreditgivning (artikel 9) giver anledning til en række tvivlsspørgsmål, bl.a. med hensyn til om der med forslaget sigtes til en bevisbyrderregel eller til en regel om, at kreditgiveren skal have en egentlig pligt til at vurdere forbrugernes mv. økonomiske forhold i forbindelse med långivningen. Det grundlæggende krav til ansvarlig kreditgivning må dog formentlig antages at ville kræve lovgivning.

5.1.11. Den foreslåede udvidelse af kreditgiverens oplysningspligt ved indgåelse af kreditaftaler (artikel 10 sammenholdt med artikel 12-14) vil skulle afspejles i kreditaftalelovens bestemmelser herom. Dette indebærer, at oplysningspligten efter kreditaftaleloven vil skulle udvides til bl.a. at omfatte oplysninger om beløb opkrævet af kreditgiveren (kreditgiveromkostninger) og om debitorrenten. Endvidere vil der formentlig skulle foretages visse ændringer som følge af kravet om overgivelse af en amortisationsplan mv., ligesom der formentlig også vil skulle ske visse præciseringer med hensyn til, hvilke omkostninger, der skal indgå i beregningen af de årlige omkostninger i procent, herunder bl.a. i forhold til udgifter til tegning af forsikring eller garantistillelse.

Der vil desuden formentlig skulle ske visse ændringer i kreditaftalelovens regulering af de variable kreditomkostninger. Endelig vil der skulle tages hensyn til, at den angivne oplysningspligt efter forslaget skal være udtømmende.

Det vil også som følge af direktivforslaget være nødvendigt at fastsætte regler om oplysningspligten ved indgåelse af aftaler om sikkerhedsstillelse (i forslaget benævnt "kautionsaftaler").

5.1.12. Direktivforslaget (artikel 11) vil endvidere medføre, at der i dansk ret skal indføres en generel fortrydelsesret ved indgåelse af kreditaftaler, dog således at det ikke vil være nødvendigt at foretage ændringer i den eksisterende – direktivbaserede – fortrydelsesret vedrørende indgående kreditaftaler, som følger af henholdsvis forbrugerftaleloven og timeshareloven.

5.1.13. Den udtømmende opregning i forslaget af, hvilke kontraktvilkår der altid skal anses for at være urimelige i kredit- eller kautionsaftaler (artikel 15), vil nødvendiggøre ændringer i lovgivningen. Et særligt spørgsmål vil være, om forbudet i bank og sparekasselovens § 41 b mod finansiering af køb af kapitalindskud vil kunne opretholdes, idet en sådan lånefinansiering ikke udtrykkeligt er opregnet som et urimeligt kontraktvilkår i artikel 15.

5.1.14. Det vil formentlig kræve lovgivning at opfylde visse dele af direktivforslagets bestemmelser om opfyldelse af kreditaftalen (artikel 16-19). Der kan herved som noget centralt peges på, at det vil være nødvendigt at tilpasse bestemmelserne i kreditaftalelovens § 33, stk. 2 og 3 (om en vis solidarisk hæftelse mellem sælger/tjenesteyder og kreditgiver) til direktivforslagets nye og udvidede krav om solidarisk ansvar. Der kan desuden bl.a. peges på, at det vil kræve lovgivning at gennemføre forslagets krav om, at forbrugeren ved forbrugslån mod pant i fast ejendom skal have ret til betaling forud for forfaldstidspunktet, samt formentlig også med hensyn til forslaget om, at kreditgiveren ikke skal have ret til godtgørelse, hvis tilbagebetaling før forfaldstidspunktet har fundet sted i forbindelse med kreditaftaler, hvor den fastsatte debitorrente skal gælde i en periode på under et år.

5.1.15. Den foreslåede mulighed for hver af parterne til at opsige en tidsubegrænset kreditaftale med tre måneders varsel (artikel 22) vil formentlig kræve lovgivning.

5.1.16. Det vil formentlig også få lovgivningsmæssige konsekvenser, hvis der som foreslået skal gælde en maksimal gyldighedsperiode på tre år for alle private kautionsaftaler, der giver sikkerhed for tidsubegrænset kredit (artikel 23). Også forslaget om indførelse af en "karenstid", inden for hvilken der ikke kan gøres krav gældende mod sikkerhedsstiller må antages at ville give anledning til lovgivning. Det vil endvidere være nødvendigt at foretage ændringer i de nuværende regler i bank og sparekasselovens § 41 a, bl.a. med hensyn til forslaget om, at kautionsforpligtelsen ikke må omfatte forskellige udgifter, f.eks. gebyrer og morarenter, som kreditgiveren har

afholdt i anledning af låntagers misligholdelse, ligesom der også generelt vil skulle tages højde for det forhold, at den nuværende § 41 a i bank- og sparekasseloven kun omfatter kaution og ikke tredjemandspant.

5.1.17. Det vil som følge af de foreslåede nye regler om forbrugerens eller kautionistens misligholdelse af kreditaftalen (artikler 24-27) være nødvendigt at foretage visse ændringer i lovgivningen. Der vil bl.a. være behov for at tilpasse lovgivningen (dvs. rentelovens §§ 9 a og 9 b om udenretlige inddrivelsesomkostninger) til direktivforslagets krav om, at forbrugeren i tilfælde af betalingsmisligholdelse skal have ret til at modtage en gratis og detaljeret opgørelse, og kravet om, at der alene skal kunne kræves vederlag eller godtgørelser for inkasso, hvis dette udtrykkeligt fremgår af kredit- eller kautionsaftalen.

5.1.18. Der vil muligvis også skulle foretages visse ændringer i kreditaftalelovens § 12 (om oplysningspligten ved stiltiende overtræk ud over 3 måneder).

5.1.19. Det vil også skulle overvejes, om der vil være behov for en ny lovregulering vedrørende kreditgiverens ophævelse af en kredit- eller kautionsaftale. Endvidere vil det bl.a. skulle overvejes, om der – som følge af den udtømmende opregning i direktivforslaget af, hvad der skal anses for ”dårlig” inkassoskik – vil være behov for at foretage ændringer i inkassoloven. Der vil tillige kunne rejses spørgsmål om, hvorvidt der som følge af direktivforslaget (særligt artikel 26) vil skulle ske præciseringer i kreditaftalelovens bestemmelser om tilbagetagelse af det solgte (med ejendomsforbehold).

5.1.20. De foreslåede regler om registrering af kreditgivere og kreditformidlere og om indførelse af kontrol- og overvågningsmekanismer over for disse (artikel 28) vil formentlig ligeledes kræve lovgivning. Derimod vil forslaget om, at forbrugeren skal have udenretlig klageadgang næppe kræve lovgivning. Også de foreslåede bestemmelser om kreditformidlerens forpligtelser (artikel 29) vil kræve lovgivning.

5.2. Statsfinansielle konsekvenser.

Det skønnes, at en gennemførelse af forslagets krav om registrering af og tilsyn med kreditgivere og kreditformidlere (artikel 28) vil kunne få ikke ubetydelige statsfinansielle konsekvenser.

Det vurderes endvidere, at kravet om oprettelse af en central database (artikel 8) vil kunne få statsfinansielle konsekvenser, hvis den centrale database skal oprettes i statsligt regi.

Herudover skønnes direktivforslaget som udgangspunkt ikke at have statsfinansielle konsekvenser af betydning.

6. Høring

Direktivforslaget er sendt i høring hos nedenstående myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenten for Sø- og Handelsretten, præsidenten for Københavns Byret, præsidenten for retten i Århus, præsidenten for retten i Århus, præsidenten for retten i Aalborg, præsidenten for retten i Odense, præsidenten for retten i Roskilde, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, HK-Landsklubben, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Autobranchens Handels- og Industriforening, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Danmarks Automobilforhandlerforening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Dataforening, Dansk Detail Kreditråd, Danske Dagblades Forening, Danske Entreprenører, Danske Finansieringsselskabers Forening, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Markedsføringsforbund, Dansk Organisation af Detailhandelskæder, Dansk Postordreforening, Dansk Textil Union, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Den Danske Boghandlerforening, De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark, DSB, El-installatørernes Landsforening, Erhvervssammenslutningen G 1930, Finansrådet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Forenede Danske Motorejere, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen Danske Internetsider, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS), Håndværksrådet, IT-Brancheorganisationen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Købmandsstandens Oplysningsbureau, Landbrugsraadet, Landsforeningen Loyal Handel, Landsorganisationen i Danmark, Liberale Erhvervs Råd, RKI Kreditinformation A/S, Pengeinstitutankenævnet, Post Danmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Realkreditankenævnet, Realkreditrådet samt Københavns Universitet, Århus Universitet, Aalborg Universitet, Syddansk Universitet og Handelshøjskolerne i København og Århus.

Præsidenten for Vestre Landsret, Pengeinstitutankenævnet og Århus Universitet har ikke fundet anledning til at udtale sig om direktivforslaget.

Den Danske Dommerforening, Domstolsstyrelsen, Brancheforeningen for Forbrugerelektronik, Danske Dagblades Forening, Dansk Textil Union, Foreningen af fabrikanter og importører af elektriske husholdningsapparater, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Forenede Danske Motorejere, Frederiksberg

Kommune og Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har ikke bemærkninger til forslaget.

Generelle bemærkninger

Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS) støtter forslaget om totalharmonisering af forbrugerkreditområdet. **Realkreditrådet** kan også støtte forslaget om totalharmonisering, men finder det dog ligeså væsentligt, at forslaget giver mulighed for, at forskellige kreditydelser behandles forskelligt.

Finansrådet er enig i, at et kommende forbrugerkreditdirektiv så vidt muligt bør undergives totalharmonisering.

Finansrådet er imidlertid opmærksom på, at anvendelsen af totalharmonisering i modsætning til minimumsharmonisering stiller større krav om, at direktivets bestemmelser er klare, idet det ellers ikke med tilstrækkelig præcision kan vurderes, hvordan direktivets krav til kreditaftaler kan indpasses i dansk lovgivning. Finansrådet beklager i den forbindelse, at det foreliggende forslag ikke forekommer tilstrækkeligt gennemarbejdet, og at det på visse punkter lægger op til unødigt regulering. Som eksempler herpå nævner Finansrådet de punkter i forslaget, hvor der allerede i dag findes EU-regulering, såsom beskyttelse af persondata og urimelige kontraktvilkår.

Dansk Detail Kreditråd (DDK) deler ikke Kommissionens opfattelse af, at gældende direktiver ikke giver tilstrækkelig beskyttelse for forbrugerne og begrænser disses muligheder for at få kredit i andre medlemslande.

Forsikring & Pension efterlyser en principiel debat i EU – og i Danmark – om hensigtsmæssigheden af valg af totalharmonisering som reguleringsform.

Formanden for Forbrugerklagenævnet finder det helt essentielt, at der ikke gøres brug af totalharmonisering, når der – som i dette tilfælde – er tale om at samordne medlemslandenes civilretlige regler på forbrugerområdet. Der peges i den forbindelse bl.a. på, at fuld harmonisering under alle omstændigheder er et uopnåeligt ideal. Totalharmonisering vil i givet fald føre til forelæggelse af et utal af fortolkningsspørgsmål for EF-domstolen. Endvidere anføres det, at der – henset til at grænseoverskridende transaktioner vedrørende kreditgivning og kreditformidling især må antages at finde sted uden for forbrugerforhold – kan rejses det spørgsmål, om det ikke vil være i strid med subsidiaritetsprincippet at gennemføre en totalharmonisering – og ikke blot en minimumsharmonisering – på området.

Formanden for Forbrugerklagenævnet peger på, at direktivforslaget indeholder en række regler om bl.a. orienterings- og rådgivningspligter, dataindsamling, krav til kredit- og kautionsaftalens indhold og vilkårene herfor, fortrydelsesret, rentens regulering, misligholdelse, inddrivelse osv., hvor det for en stor del af reglerne vedkommende er svært at se harmoniseringsbehovet, ligesom reglerne i vidt omfang forekommer uklare, ugenomtænkte og alt for detaljerede.

Efter Formanden for Forbrugerklagenævnets opfattelse er der behov for at få et overskueligt og klart regelsæt, som er let at indarbejde i den gældende lovgivning. Af hensyn til såvel forbrugerne, virksomhederne som de retsanvendende myndigheder anbefales det derfor at koncentrere sig om at udarbejde et direktiv indeholdende enkelte overordnede regler eller principper, som er af særlig vigtighed for forbrugerne, og i øvrigt overlade det til medlemslandene selv at stå for den nærmere detailregulering.

Forbrugerombudsmanden ser positivt på intentionerne i forslaget om, at der udarbejdes fælleskabsregler, som skal sikre en bedre forbrugerbeskyttelse, og som skal gælde i forhold til alle kreditgivere. Der lægges i den forbindelse vægt på, at der gælder så få undtagelser fra direktivet som muligt, og det findes positivt, at der ikke foreslås særlige undtagelser for kreditinstitutters adgang til at ændre i rente og andet vederlag i forbindelse med kreditgivning. Forbrugerombudsmanden har dog betydelige betænkeligheder ved, at det foreslås, at forslaget skal vedtages som et totalharmoniseringsdirektiv. Det anføres desuden, at man i de videre forhandlinger bør stræbe efter, at reglerne i et kommende direktiv bliver så klare og entydige som muligt.

Danske Finansieringsselskabers Forening har med tilfredshed noteret sig, at direktivforslaget indeholder forslag til justering af såvel forbrugernes som kreditgivernes rettigheder og forpligtelser. Det anføres endvidere, at hvis det overordnede mål – udvikling af det tværnationale europæiske marked for forbrugerkredit – skal opnås, kan dette imidlertid ikke kun ske ved, at forbrugernes og kreditgivernes rettigheder og forpligtelser er ens ifølge de respektive medlemslandes nationale lovgivninger, idet en nødvendig forudsætning tillige vil være, at der gennemføres harmonisering af anden lovgivning, der har betydning for kreditgivning, f.eks. skatte- og afgiftsregler.

Advokatrådet anfører, at gennemførelse af direktivet antageligt vil kræve ændringer og tilpasninger i den civilretlige lovgivning, og der peges i den forbindelse bl.a. på, at der er fare for, at implementeringen alene kan foretages under anvendelse af en lovgivningstradition, som adskiller sig markant fra den, der i øvrigt er anvendt i dansk civilretlig lovgivning, og som i det store hele fungerer efter hensigten i nationale forbrugersager.

Dansk Handel & Service anfører, at direktivforslaget går alt for langt og skal have et mere begrænset anvendelsesområde. Der peges i den forbindelse på, at forslaget vil føre til vidtrækkende ændringer af vilkårene for kreditgivning til forbrugerne fra f.eks. detailhandlen, som ikke er vel-

begrundede, og som vil betyde en lang række nye administrative og økonomiske byrder for store dele af erhvervslivet og den offentlige forvaltning. Endvidere anføres det, at direktivforslaget er uklart på mange områder og vil skabe stor retsikkerhed og dårlige erhvervsvilkår for branchen, hvis det vedtages.

Dansk Handel og Service finder, at direktivforslaget helt grundlæggende mangler sammenhæng til anden EU-lovgivning og i øvrigt indeholder bestemmelser, der virker overflødige. Udgangspunktet for direktivforslaget skal efter Dansk Handel & Service's opfattelse være at sikre rammevilkår for kreditgivning til forbrugere i form af klare bestemmelser for kreditkontrakter og kravene til forbrugernes informerede valg af aftale. Der peges i den forbindelse bl.a. på, at forbrugernes forhold må forventes at blive reguleret i et kommende rammedirektiv om redelig forretningskik. Dansk Handel & Service finder, at det bør undgås, at området underkastes en dobbeltregulering, og det anbefales derfor, at et kommende forbrugerkreditdirektiv begrænses til at omfatte overordnede regler om kreditaftaler, hvorimod forhold vedrørende inkassation, markedsadfærd og lignende bør undergives anden EU-regulering.

Danmarks Automobilforhandler Forening (DAF), Dansk Handel & Service og Realkreditrådet anfører, at forslagens regler vil påføre erhvervslivet yderligere administrative og økonomiske byrder, som ikke står mål med de interesser, der ønskes beskyttet.

Realkreditankenævnet anfører, at det kunne overvejes, om ikke der er behov for et særlig regelsæt, der omfatter alle låneaftaler af så lang varighed, som det er tilfældet med realkreditlån, jf. principperne i Kommissionens henstilling af 2. marts 2001 om oplysninger forud for indgåelse af kontrakt, der skal gives til forbrugerne af långivere, der tilbyder boliglån.

Forbrugerrådet anfører bl.a., at det er vigtigt, at forbrugerne får mulighed for at udnytte de fordele et velfungerende indre marked kan give, og at man mener, at direktivforslaget er et skridt i den retning. Forbrugerrådet har forståelse for, at det kan være en fordel for både forbrugere og virksomheder, at der eksisterer fælles regler og fremgangsmåder i alle medlemsstaterne, hvilket f.eks. vil være tilfældet med hensyn til de foreslåede definitioner af rentebegreber og beregningsmetoder. Forbrugerrådet er imidlertid stærkt bekymret for, at en generel indførelse af totalharmonisering på det niveau, som det foreliggende direktivforslag foreslår, på centrale områder vil medføre en væsentlig forringelse af forbrugerbeskyttelsen i Danmark og andre medlemsstater. Der peges i den forbindelse bl.a. på, at danske forbrugere i kraft af kreditaftaleloven nyder en høj grad af beskyttelse, der ikke nødvendigvis kan opretholdes, hvis kreditaftaleloven eller dele af loven erstattes af det foreliggende direktivforslag. Såfremt direktivet skal baseres på totalharmonisering, må det efter Forbrugerrådets opfattelse forudsættes, at forbrugerbeskyttelsesniveauet er på højde med eller over niveauet i det medlemsland, som i den konkrete situation har den bed-

ste forbrugerbeskyttelse. Det må endvidere sikres, at totalharmonisering ikke forhindrer en effektiv og smidig tilpasning af lovgivningen, hvis der i fremtiden viser sig behov for det.

Forbrugerrådet opfordrer i den forbindelse til, at der igangsættes en undersøgelse, med det formål at kortlægge den bedste nationale forbrugerbeskyttelse for hvert enkelt tema i direktivet. Denne kortlægning må så udgøre den nedre grænse for forbrugerbeskyttelsesniveauet for et direktiv, der kræver maksimumsharmonisering. Alternativt må direktivet alene foreskrive minimumsharmonisering. Konsekvenserne af sidstnævnte bør også belyses nøje

Direktivforslagets anvendelsesområde og definitioner

Advokatrådet anfører, at forslagets definition af "forbruger" (artikel 2, litra a) adskiller sig fra dansk rets forbrugerbegreb, og der opfordres bl.a. i lyset heraf til, at konsekvenserne af de foreslåede begrebsfastlæggelser analyseres grundigt i forbindelse med behandlingen af direktivforslaget.

RKI Kreditinformation A/S (RKI) finder det væsentligt, at der så vidt muligt skabes en ensartet forbrugerdefinition og henviser herved til den definition af personoplysninger, der fremgår af persondataloven og det bagvedliggende direktiv 95/46/EF (persondatadirektivet).

Finansrådet støtter, at definitionen af forbrugerbegrebet bibeholdes uændret i forhold til det eksisterende direktiv, således at kun fysiske personer er omfattet. I modsætning hertil dækker kreditaftaleloven også visse juridiske personer, f.eks. ikke-erhvervsdrivende foreninger. Uanset om totalharmoniseringsbestemmelsen i forslagets artikel 30 bevirker, at det danske forbrugerbegreb skal tilpasses forbrugerdefinitionen i det endelige direktiv, finder Finansrådet det – under hensyn til ønsket om harmonisering på tværs af grænserne – mest rigtigt, at lovgiver ved implementeringen af det kommende direktiv afholder sig fra at anvende en definition af forbrugerbegrebet, der er bredere end direktivets, medmindre der foreligger tungtvejende modsatrettede hensyn.

Finansrådet går ud fra, at en kreditgiver, som defineret i artikel 2, litra b, i forslaget, ikke samtidig falder ind under definitionen i artikel 2, litra d, om kreditformidlere.

Dansk Handel & Service og **DAF** anfører, at forslagets definition af begrebet "kreditformidler" (artikel 2, litra d) ikke bør omfatte rene papirekspeditioner mellem f.eks. leverandører af varer og/eller tjenesteydelser og kreditgiverne. Alternativt foreslår Dansk Handel & Service, at der i definitionen indføres en bagatelgrænse, således at kun formidling af større lån bliver omfattet.

DAF efterlyser endvidere en præcisering af ordet ”regelmæssigt” i den foreslåede definition og anfører, at direktivet ikke bør udvide begrebet ”oprindelig trepartsforhold”.

DDK anfører, at forslaget til definitioner er uhyre omfattende, og at det bør overvejes, om det er muligt at indskrænke omfanget af de personer, der vil blive omfattet af direktivet.

Realkreditrådet anfører, at forslaget ikke bør omfatte kautionsaftaler, og der peges i den forbindelse bl.a. på, at realkreditinstitutternes etiske retningslinjer dækker forholdet til kautionister.

Advokatrådet opfordrer til at overveje hensigtsmæssigheden af, at forslaget omfatter forbrugeres sikkerhedsstillelse for erhvervsmæssig kredit.

Finansrådet finder, at definitionen af en kautionsaftale er uklar i sammenhæng med de ledsagende bemærkning til forslaget, hvoraf fremgår, at begrebet kaution også skal dække tredje-
mandspant.

Realkreditrådet anfører, at realkreditlån – uanset til hvilke formål, de ydes – helt bør holdes uden for direktivforslagets anvendelsesområde, idet der bl.a. peges på, at de hensyn, som skal varetages med forslaget, ikke gør sig gældende med samme styrke ved realkreditlån, bl.a. som følge af den særlige regulering af realkreditlåneprodukterne samt vilkårene og betingelserne for at yde disse. Der peges desuden på, at den foreslåede afgrænsning skaber problemer for den danske realkreditsektor, idet realkreditinstitutterne baserer deres långivning på forskellige kategorier af lån og ikke på formålet med lånet. I praksis anvender realkreditinstitutterne reglerne i kodeksen på alle lån, og det kunne derfor eventuelt overvejes at udvide kodeksens regler til at gælde for alle lån mod pant i fast ejendom, hvilket tillige ville give Kommissionen og medlemsstaterne lejlighed til at indhøste erfaringer fra arbejdet med kodeksen.

Lignende betragtninger fremføres af **Realkreditankenævnet**, der i øvrigt fremhæver, at konsekvensen af at anvende en formålssondring på realkreditområdet, således som det foreslås efter direktivforslaget, kan blive, at forbrugerne vil blive forsynet med to sæt af oplysninger, nemlig dels efter reglerne i forbrugerkreditforslaget, dels efter retningslinjerne i kodeksen.

Finansrådet og **Forbrugerombudsmanden** finder, at sondringen mellem lån til køb eller ombygning af fast ejendom med pant i ejendommen og lån til andre formål med pant i fast ejendom (forbrugslån) er uhensigtsmæssig og svær at håndtere i praksis. I begge situationer er der behov for forbrugerbeskyttelse.

Finansrådet lægger vægt på, at alle de forskellige typer lån, der anvendes af pengeinstitutterne, fortsat kan behandles efter samme regler, dvs. kreditaftalelovens regler.

Pengeinstitutter yder også lån, der er omfattet af adfærdskodeksen (lån til boligformål med pant i fast ejendom), men danske pengeinstitutter har hidtil afholdt sig fra at anvende kodeksen, da kreditaftaleloven allerede omfatter disse lån. Finansrådet kan ikke tilslutte sig synspunktet om en udvidelse af adfærdskodeksens anvendelsesområde til at dække hele området for lån med pant i fast ejendom, idet det ville føre til, at danske pengeinstitutter skulle administrere efter såvel kodeksens som kreditaftalelovens regler. Finansrådet finder det mest hensigtsmæssigt, at lån til forbrug med pant i fast ejendom, i overensstemmelse med forslagets artikel 3, stk. 2, litra a, reguleres i forbrugerkreditdirektivet og dermed - efter implementeringen af direktivet - i kreditaftaleloven. Da forslagets artikel 3 udtrykkeligt regulerer direktivets anvendelsesområde vil totalharmoniseringsbestemmelsen i artikel 30 næppe være til hinder for, at medlemsstaterne selv fastsætter regler for så vidt angår de realkreditlån, der ikke omfattes af direktivet. Danmark vil altså fortsat kunne lade kreditaftaleloven gælde også for disse lån.

Finansrådet henviser i den forbindelse til den væsentlige interesse, forbrugerne har i at kunne sammenligne forskellige lån efter de samme regler, og den væsentlige interesse kreditgiverne har i at kunne konkurrere på et fælles, ensartet grundlag. Endvidere henvises til, at udstrækningen af anvendelsesområdet for kreditaftaler har betydning for den foreslåede beskyttelse af kautionister i artikel 23.

Forbrugerrådet er ikke helt afklaret omkring det fornuftige i at friholde realkreditområdet fra direktivets regler. Det kræver en nærmere analyse af fordele og ulemper, inden der tages stilling til dette spørgsmål.

Forsikring & Pension anfører, at den foreslåede undtagelsesbestemmelse vedrørende kreditaftaler, som skal tilbagebetales på én gang inden for en frist på tre måneder og uden renter og omkostninger (artikel 3, stk. 2, litra c) bør ændres, således at tilbagebetaling af en ydet kredit inden for en frist på tre måneder, som sker *ratevis* og ikke ”på én gang”, også skal være undtaget fra direktivforslagets anvendelsesområde.

Finansrådet anfører, at det bør være muligt – som efter det gældende forbrugerkreditdirektiv – at undtage kreditaftaler, der skal tilbagebetales inden 3 måneder. Der er gode praktiske grunde for at opretholde denne undtagelse. Det gør det muligt for kreditgiver at udvise smidighed over for forbrugere, som alene har behov for en meget kort kredittid – f.eks. i forbindelse med overtræk på eksisterende konti – uden at forbrugerkreditdirektivets detaljerede regler skal efterleves.

Advokatrådet opfordrer til, at det udtrykkeligt angives, om de tre betingelser i den foreslåede undtagelsesbestemmelse vedrørende særlige personalelån mv. (artikel 3, stk. 2, litra d) er kumulative.

Forbrugerombudsmanden peger på, at undtagelsen vedrørende investeringsselskabers eventuelle kreditaftaler med kunder alene kan accepteres, hvis der fastsættes andre regler for disse kreditgivere, der sikrer et tilsvarende højt niveau for forbrugerbeskyttelse.

Dommerfuldmægtigforeningen anfører, at det ser ud til, at retsforlig ikke længere skal være undtaget fra direktivforslagets anvendelsesområde, hvilket vil kunne give anledning til en række overvejelser om, hvem der har oplysningspligten.

Reklame

Forbrugerombudsmanden anfører, at der efter forslagets artikel 4 ikke – som i det eksisterende direktivs formulering – er nogen pligt til at give oplysning om de årlige omkostninger i procent, og at forslaget således medfører en svækkelse af forbrugerens muligheder for på en forholdsvis nem måde at vurdere tilbuddet. Forbrugerombudsmanden finder derfor, at der bør arbejdes for at fastholde den nugældende formulering.

Forbud mod kredit- eller kautionsaftaler indgået uden for fast forretningssted.

Formanden for Forbrugerklagenævnet anfører, at der med forbudet mod kredit- eller kautionsaftaler indgået uden for fast forretningssted ikke lægges op til at forbyde telefoniske henvendelser, ligesom der heller ikke lægges op til at forbyde personlige henvendelser, når blot de ikke har til formål at indgå en aftale på stedet eller få forbrugeren til på stedet at afgive et tilbud. Bestemmelsen er på et punkt mere vidtgående og på andre punkter mindre vidtgående end, hvad der følger af forbrugerftalelovens § 2, stk. 1. Ifølge Formanden for Forbrugerklagenævnet synes det noget mere hensigtsmæssigt at forbyde selve den uanmodede henvendelse, således som den danske regel er udtryk for, ligesom det ikke umiddelbart ses, at der skulle være behov for at forbyde aftaleindgåelse under arrangerede udflugter – som forbrugeren jo kender formålet med – når forbrugeren allerede er sikret en fortrydelsesret.

Finansrådet og Dommerfuldmægtigforeningen anfører, at det er vanskeligt at se, at direktivforslaget helt tager højde for de kredittøb og kreditaftaler, der indgås elektronisk via internettet. Sådanne aftaler bør efter Finansrådets opfattelse ikke være omfattet af forbudet. Dommerfuldmægtigforeningen bemærker, at det bør overvejes, om der er nogen saglig grund til forbudet i forslagets artikel 5. Finansrådet henviser til, at der allerede gælder et generelt forbud mod dørsalg i forbrugerftaleloven.

Også **DDK** peger på, at formuleringen af forslaget artikel 5 rejser tvivl om, hvorvidt brevansøgninger og ansøgninger, der kommer via internettet vil være tilladt fremover.

Forbrugerombudsmanden ser positivt på, at der indføres et forbud mod kredit- og kautionsaftaler indgået uden for fast forretningssted, men peger dog på, at spørgsmålet om, hvorvidt den foreslåede bestemmelse har fået det rette anvendelsesområde og formulering, bør overvejes i lyset af reglerne i bl.a. forbrugeraftaleloven.

Kreditgiverens og kreditformidlerens oplysningspligt forud for indgåelse af en kreditaftale mv.

DAF er generelt imod en udvidelse af kreditgiverens og kreditformidlerens oplysningspligt, og det anføres således, at direktivet ikke må være videregående med hensyn til kreditgiverens oplysningspligt, end hvad der følger af kreditaftalelovens § 9. Der peges i den forbindelse på, at forbrugerne ikke efterspørger yderligere oplysninger, og at flere papirer med flere oplysninger ikke tjener til forbrugerens oplysning, men snarere til forbrugerens forvirring og mistænkeliggørelse af kreditgiver og/eller kreditformidler.

Dansk Handel & Service anfører, at kreditformidlere ikke bør omfattes af forslaget om gensidig forudgående orientering og rådgivningspligt. Der peges på, at en eventuel regulering af håndteringen af låneansøgninger skal ske i det kommende rammedirektiv om redelig forretningskik.

Dommerfuldmægtigforeningen finder bl.a., at forslaget om forudgående orienteringspligt (artikel 6) bør koordineres nøje med forslaget om oplysningspligten ved selve kontraktindgåelsen (artikel 10).

Finansrådet finder, at bestemmelsen i artikel 6, stk. 1, (om at der kun må afkræves forbrugeren og kautionisten "passende, relevante og ikke overdrevne" oplysninger) er overflødig, da spørgsmålet allerede er reguleret i persondatadirektivet.

Kreditgiverens forpligtelse efter artikel 6, stk. 2, til at give en "præcis og klar beskrivelse af produktet, dets fordele og i givet fald dets ulemper" er efter Finansrådets opfattelse for upræcis. Der henvises til, at fordele og ulemper ved et givet produkt typisk afhænger af faktorer, der ikke kan indgå i en generel produktbeskrivelse, såsom kundens situation, behov og ønsker.

Finansrådet sætter i øvrigt spørgsmålstejn ved behovet for information forud for aftalen om de forhold, der opregnes i de nye bestemmelser i artikel 6, stk. 2, litra a) – i), og stk. 3. Det bør som

udgangspunkt være op til kreditgiveren at bestemme, hvorledes et givet produkt skal beskrives, når bortses fra centrale oplysninger som de årlige omkostninger i procent, som er afgørende for muligheden for at sammenligne kredittilbud. I øvrigt synes der at være et overlap mellem de oplysninger, der kræves efter artikel 6 og de, der kræves efter artikel 10.

Bestemmelsen i artikel 6, stk. 2, bør koordineres med andre bestemmelser i forslaget om indholdet af kreditaftalen, således at det vil være muligt at opfylde artikel 6, stk. 2, ved udlevering af et forslag til kreditaftale. Finansrådet henviser til, at en retstilstand, hvorefter pengeinstitutter vil være nødt til at udarbejde forskellige dokumenter til brug for henholdsvis forbrugers indledende forespørgsler om en påtænkt kredit og den endelige kreditaftale, vil være yderst upraktisk.

For så vidt angår den nævnte bestemmelse i forslagets artikel 6, stk. 2 (om krav om oplysninger på tryk eller på et andet varigt medium), peger **Realkreditankenævnet** på, at kreditaftaler i forbindelse med låneomlægning i praksis indgås telefonisk. Nævnet finder det af væsentlig betydning for låntagerne, at denne mulighed bevares, idet dette sikrer en fastlåsning af låneprovenu og indfrielsesbeløb. Også **Dansk Handel & Service** finder det afgørende at sikre – navnlig i forhold til detailhandlen - at informationen kan gives mundtligt.

Realkreditrådet anfører, at det alene bør påhvile kreditgivere at afgive oplysninger om årlige omkostninger i procent og de samlede kreditgiveromkostninger i procent (artikel 6, stk. 2, litra h), hvis sådanne oplysninger kan baseres på informationer, som man med sikkerhed kender.

Kreditgiverens og kreditformidlerens rådgivningspligt forud for indgåelse af en kreditaftale.

Advokatrådet finder ikke, at direktivforslaget bør omfatte en egentlig rådgivningspligt for kreditgivere og kreditformidlere.

Realkreditrådet og **Forsikring & Pension** er af den opfattelse, at forslaget om, at kreditgiveren og kreditformidleren skal finde frem til den kredit, der er bedst afpasset forbrugers økonomiske situation (artikel 6, stk. 3), er udtryk for en uheldig forskydning af ansvaret for valg af egnet produkt fra forbrugeren til den erhvervsdrivende. Endvidere findes de pligter, der efter bestemmelsen påhviler den erhvervsdrivende, uklart beskrevet.

Finansrådet finder, at det i artikel 6, stk. 3, indeholdte princip om pligt for kreditgiveren til at yde rådgivning er et brud med grundlæggende retstraditioner. Princippet er for forbrugerne ensbetydende med usmidighed i kredithåndteringen, idet de ikke længere vil kunne anmode om et lån som en ren ekspeditionssag. For markedet vil princippet betyde en høj grad af uniformering af forskellige kreditgiveres tilrettelæggelse af deres forretningskoncepter. Rådgivning kræver

som udgangspunkt fysisk tilstedeværelse med krav til følge om fysiske filialer. Bestemmelsen kan endvidere virke hindrende i forhold til fjernsalg af kreditaftaler.

Konkret kan en mulig konsekvens blandt mange andre ved indførelsen af en pligt til rådgivning forud for indgåelse af en kreditaftale være, at det bliver umuligt at tilbyde forbrugere de såkaldte ”kvik-lån”, som ikke kræver nogen manuel, individuel kreditvurdering. Princippet strider endvidere mod persondatadirektivets artikel 15 (persondatalovens § 39) som forudsætter, at der kan udvikles låneprodukter, hvor kreditvurderingen sker uden menneskelig indblanding alene på grundlag af ”elektronisk databehandling”.

DAF anfører, at forslaget artikel 6, stk. 3, enten bør tages ud af forslaget eller suppleres med krav om, at forbrugeren af egen drift skal stille alle relevante oplysninger til den erhvervsdrivendes disposition, og at senere indtrufne omstændigheder ikke kan påberåbes over for den erhvervsdrivende.

DDK anfører bl.a., at forslaget artikel 6 medfører en urimelig begrænsning i finansieringsvirksomhedernes mulighed for med kundernes samtykke at indhente oplysninger, der kan anvendes til fremtidig servicering af kunden. Der peges også på, at artikel 6, stk. 3, vil være meget svær at håndtere for de kreditgivere, der tilbyder kreditter til brug for afgrænsede områder, f.eks. i et butiksområde, i en møbelkæde og lignende.

Dansk Handel & Service anfører, at rådgivningsforpligtelsen efter artikel 6, stk. 3, ikke er praktisk mulig at opfylde under de givne omstændigheder, ligesom der er en modstrid mellem oplysningsforpligtelsen og kreditgivers adgang efter artikel 6, stk. 1, til at anmode om oplysninger til brug for denne.

Fra **Realkreditankenævnets** side peges der på behovet for en afklaring af de forpligtelser, der efter forslaget artikel 6, stk. 3, påhviler henholdsvis kreditgiver og kreditformidler.

Forbrugerombudsmanden finder, at forslaget ligesom det eksisterende forbrugerkreditdirektiv bør indeholde en bestemmelse om, at den skriftlige aftale skal indeholde angivelse af de betingelser, hvorunder størrelsen af de årlige omkostninger i procent kan ændres. Det anføres endvidere, at den foreslåede artikel 6, stk. 3, bør formuleres således, at der indsættes en direkte pligt for kreditgiveren eller kreditformidleren til at yde rådgivning om de kreditaftaler, der tilbydes og fremhæve de fordele og ulemper, der er ved det tilbudte produkt set i forhold til forbrugers økonomiske situation og formålet med kreditten. Forbrugerombudsmanden finder endvidere anledning til at understrege, at direktivet ikke må være til hinder for, at der på nationalt plan fastsættes mere præcise regler om rådgivningsforpligtelse, f.eks. fastsat i medfør af god skik-regler.

Forbrugerrådet finder rådgivningspligten interessant, men peger på, at det er vigtigt, at direktivet kommer til at afspejle de krav, som blandt andet fremgår af de etiske retningslinjer for pengeinstitutter i Danmark, samt de retningslinjer Finanstilsynet overvejer i forbindelse med udstedelse af god skik regler for finansielle virksomheder.

Indsamling og behandling af personoplysninger

Realkreditrådet og **RKI** støtter generelt, at der skabes bedre muligheder for, at kreditgivere kan indhente information om forbrugeren forud for ydelse af kredit.

RKI og **Dansk Handel & Service** finder, at spørgsmål om persondatabeskyttelse alene bør være reguleret i persondatalovgivningen. Efter **RKI**'s opfattelse bør det i hvert fald sikres, at forslagets artikel 7 (og artikel 8, stk. 3) ikke er mere restriktive med hensyn til anvendelsen af personoplysninger end persondatalovgivningen. **Realkreditrådet** og **Dansk Handel & Service** påpeger, at såfremt forslagets artikel 7 indebærer en skærpelse i forhold til persondatadirektivet, vil det skabe en konkurrenceforvridning mellem finansielle virksomheder og andre virksomheder.

Realkreditrådet anfører i øvrigt, at det er uklart, hvad der er indholdet og formålet med forslagets artikel 7 om indsamling og behandling af personoplysninger.

Finansrådet er ligeledes af den opfattelse, at alene persondatadirektivets bestemmelser bør finde anvendelse. Der ses ikke at være nogen begrundelse for særskilt behandling af personoplysninger i forbindelse med kreditgivning, og artikel 7 er derfor overflødig.

Finansrådet anfører i øvrigt, at artikel 7 og 8 må anses for at være i strid med persondatadirektivet, idet forslagets bestemmelser forbyder anvendelse af indhentede oplysninger til andre formål end det i bestemmelserne nævnte. Persondatadirektivet forudsætter, at anden anvendelse kan ske med respekt af bestemmelserne i persondatadirektivet.

Finansrådet foreslår, at artikel 7 udgår.

Advokatrådet finder ikke, at der er proportionalitet mellem på den ene side ønsket om at sikre forbrugere, der har vanskeligt ved at overskue konsekvenserne af en påtaget forpligtelse, og på den anden side en systematisk registrering af samtlige personer, der har misligholdt – eller eventuelt blot etableret – kredit. Advokatrådet er derfor yderst betænkelig ved, at der med forslaget åbnes op for registrering af såvel ”gode” som ”dårlige” betalere i EU.

Forsikring & Pension og ligeledes **RKI** anfører, at andre oplysninger end sådanne, der er nødvendige til vurdering af forbrugers og en eventuel kautionists økonomiske situation og evne til

at tilbagebetale, f.eks. oplysninger om navn, adresse og telefonnummer, bør kunne indsamles og anvendes af kreditgivere. Forsikring & Pension anfører desuden, at det stadig bør være muligt, at de personoplysninger, der indsamles hos forbrugere, kautionister eller andre med disses samtykke, kan videregives til bl.a. pengeinstitutter og forsikringsselskaber, hvis kreditrisikoen skal afdækkes. Det samme anføres af **Realkreditrådet**, der i øvrigt henleder opmærksomheden på kreditgiveres forpligtelse til at give indberetning til Told & Skat.

Også **Datatilsynet** peger på, at forslagets artikel 7 efter omstændigheder kan medføre en skærpelse i forhold til persondataloven, for så vidt angår brug af de personoplysninger, som er indsamlet i forbindelse med indgåelse eller forvaltning af en kreditaftale. Noget tilsvarende anføres af **DDK**, der finder, at principperne i persondataloven om bl.a. registrering med kundens samtykke bør opretholdes.

Danske Finansieringsselskabers Forening finder, at historiske registreringer vedrørende et kundeforløb bør kunne anvendes i reklame- eller salgsøjemed over for den pågældende kunde, hvis dette sker med respekt af persondatalovens bestemmelser. Foreningen er derimod enig i, at der ikke bør kunne ske videregivelse af oplysningerne til tredjemand.

Forbrugerombudsmanden støtter, at oplysninger indsamlet i forbindelse med indgåelse af en kreditaftale kun må bruges til vurdering af forbrugerens økonomiske situation og ikke i markedsføringsøjemed.

Særligt om den centrale database

Finansrådet bemærker indledningsvis, at det er vanskeligt at se sammenhængen mellem forslagets artikel 7 og artikel 8. Hvor artikel 7 er et udtryk for en unødigt bekymring for den brug, kreditgiver vil gøre af oplysninger indhentet til brug for kreditgivningen, i forhold til den beskyttelse der allerede gælder efter persondataloven og tavshedspligten i den finansielle lovgivning, forpligter artikel 8 medlemsstaterne til at oprette databaser med oplysninger om forbrugeres betalingsforsømmelser, som kreditgivere overalt i EU vil have adgang til.

Datatilsynet lægger til grund, at en central database vil falde ind under de særlige regler for kreditoplysningsbureauers virksomhed i persondatalovens kapitel 6. Efter Datatilsynets opfattelse vil visse af de foreslåede bestemmelser i artikel 8 dog kunne medføre en udvidelse af de gældende regler, bl.a. med hensyn til omfanget af skyldnerens indsigt i ret og betaling herfor. Datatilsynet peger endvidere på, at oplysninger, der indhentes hos et kreditoplysningsbureau, i et vist omfang kan anvendes til andre formål end kreditvurdering, nemlig stillingsbesættelse. Endelig anføres det, at det tidligere Registertilsyn (nu Datatilsynet) ikke har haft indvendinger mod en virk-

somheds opbevaring af oplysninger om registrering i et kreditoplysningsbureau til brug for begrundelse af et afslag på lån.

RKI finder ikke, at der er behov for oprettelse af en central database (eller et netværk af databaser) i hver enkelt medlemsstat og peger herved bl.a. på, at kreditoplysningsbureauer allerede er oprettet på privatretligt grundlag som følge af markedsmæssig efterspørgsel, samt at offentligt ejede eller kontrollerede informationsdatabaser sjældent lever op til de krav, der med rette kan stilles til dataindhold, service og effektivitet. Offentlige baser vil efter RKI's opfattelse kunne medføre en skævvridning af konkurrencen.

RKI, Finansrådet og Realkreditrådet finder ikke, at der er behov for at indføre regler, der pålægger kreditgivere at indhente kreditoplysninger om forbrugeren forud for kreditaftalens indgåelse. Det må i alle tilfælde være valgfrit for kreditgiver at konsultere en database. Mange kreditgivere foretager allerede i dag en sådan undersøgelse på frivilligt grundlag. En pligt til konsultere databasen vil heller ikke afsløre alle potentielt dårlige betalere, da forbrugeres gældsætning oftest skyldes omstændigheder, der ikke kunne forudses ved kreditgivningen, såsom arbejdsløshed, sygdom eller skilsmisse.

Finansrådet bemærker desuden, at hvis kreditgiver giver kredit på trods af negative oplysninger i databasen – hvilket kan være velbegundet ud fra de konkrete omstændigheder – men låntager mod forventning misligholder kreditten, vil artikel 8 sammenholdt med artikel 9 (om ansvarlig kreditgivning), kunne føre til, at kreditgiver bliver pålagt ansvar. Denne risiko for ansvar kan medføre, at kreditgivere vil afstå fra overhovedet at betjene forbrugere, der er registreret i databaser, hvilket ikke vil være i forbrugernes interesse.

I stedet bør det overlades til markedet, om der er behov for oprettelse af databaser i videre omfang end nu. Finansrådet gør i den forbindelse opmærksom på de betydelige omkostninger, der er forbundet med oprettelse af databaser. Finansrådet peger desuden på, at der er et samspil med et kommende regelsæt om kapitaldækning (det såkaldte Basel II). Disse regler vil i videre omfang stille krav til pengeinstitutter om interne systemer for vurdering af risici. Pengeinstitutterne vender sig imod bestemmelsen i artikel 8, stk. 3, hvorefter personoplysninger ikke kan anvendes til andre formål end selve kreditvurderingen.

Finansrådet opregner herudover en række mere tekniske problemer ved oprettelse og håndtering af databaser, herunder bl.a. om der er et krav om, at kreditgiver skal konsultere databaser i flere EU-lande, og hvorledes kreditgiver kan sikre sig fornødent bevis for, at pligten til at konsultere databasen er korrekt opfyldt m.v.

Finansrådet er af den opfattelse, at artikel 8 i sin helhed bør udgå.

Realkreditrådet finder tilsvarende, at der bør ske en nærmere afklaring af en række forhold, herunder bl.a. om det er hensigten, at den centrale database skal ligge i offentligt eller privat regi, hvorfra midlerne til etablering og drift af en central database skal hentes, samt hvilke regler der forventes at gælde for indberetning til databasen, herunder om der skal være tale om en vis kvalificeret forsinkelse, før indberetning af en skyldner kan ske. Der opfordres derfor til, at der fra Kommissionens side foretages en detaljeret sammenligning af medlemsstaternes lovgivning om kreditoplysningsdatabaser.

Dansk Handel & Service opfordrer til, at Kommissionen overvejer andre muligheder for at fremme yderligere udvikling af det eksisterende grænseoverskridende samarbejde mellem kreditoplysningsbureauer. Dansk Handel & Service anfører, at kravet om, at kreditgiver straks skal slette de indhentede oplysninger afskærer kreditgiver fra at føre bevis for grundlaget for kreditvurderingen.

Danske Finansieringsselskabers Forening vil ikke umiddelbart modsætte sig etableringen af en central database, idet en sådan database er en nødvendig forudsætning for, at man kan operere med begrebet ”ansvarlig kreditgivning”, jf. forslaget artikel 9. Foreningens endelige stillingtagen til artikel 8 og 9 vil dog afhænge af, om der skabes en rimelig balance mellem forbrugerens og kreditgiverens eller kreditformidlerens rettigheder og forpligtelser ved den endelige udformning af reglerne.

Dommerfuldmægtigforeningen anfører, at forslaget om centrale databaser giver anledning til en række overvejelser, idet det umiddelbart virker som en mindre acceptabel løsning, f.eks. at foretage registreringen af disse oplysninger i et åbent søgesystem til private. Der peges på, at en eventuel offentligt tilgængelig database vil kunne placeres i tilslutning til de inddrivende myndigheder, f.eks. fogedretten.

DDK finder, at hvis långiveren som foreslået skal pålægges en rådgivningsforpligtelse som anført i forslaget artikel 9, er en database som krævet i artikel 8 nødvendig. Der peges i den forbindelse bl.a. på, at hvis databasen skal tjene sit formål, må alle låntageres kreditter registreres, ligesom det bør anføres, hvor mange kreditansøgninger låntager har afgivet i f.eks. de seneste 12 måneder. DDK finder, at den foreslåede bestemmelse om kreditgivers pligt til umiddelbar sletning skal udgå, bl.a. fordi bestemmelsen vil umuliggøre en sikker kreditvurdering.

Forbrugerombudsmanden tager afstand fra forslaget om indførelse af centrale databaser over forbrugere, der har gjort sig skyldig i betalingsforsømmelse, og peger på, at det vil være særdeles personfølsomme oplysninger, som i givet fald vil blive opbevaret i sådan en database, og at den medfølgende risiko for misbrug af oplysningerne ikke står i et passende forhold til formålet med

forslaget. I stedet for må formålet varetages ved, at kreditgiveren foretager en grundig vurdering af forbrugers økonomi, hvilket denne har pligt til efter artikel 9, inden kreditaftalen indgås. Forbrugersombudsmanden finder således, at forslagets artikel 8 bør udgå.

Forbrugerrådet advarer imod den i forslaget foreslåede oprettelse af centrale nationale databaser til registrering af personlige kreditoplysninger. At samtlige ”negative” oplysninger, der vedrører den enkelte forbrugers kreditengagementer på tværs af kreditgivere samles i én central database i hvert land, er i sig selv etisk betænkeligt, men at direktivforslaget yderligere medfører, at samtlige kreditgivere i EU-landene vil have adgang til disse data, skaber en situation, hvor man som forbruger vil miste kontrollen med, hvem der er i besiddelse af nogle af individets mest private og personfølsomme data. Dette er efter Forbrugerrådets opfattelse uacceptabelt. Konsekvenserne af, at databaserne bliver hacket eller på anden måde misbrugt, er tillige uoverskuelige.

Forbrugerrådet anfører endvidere, at direktivforslaget lægger op til, at der kan ske en total registrering af alle forbrugere, der har en kredit og ikke kun minoriteten af dårlige betalere, via såkaldte ”positive” databaser. Forbrugerrådet mener ikke, at der skal åbnes mulighed for en central registrering af det flertal af forbrugere, der retmæssigt opfylder deres forpligtelser som debitorer.

Endelig peges der på, at der ikke er krav om, hvem der kan etablere sådanne centrale databaser. Såfremt det ender med, at de etableres, er det efter Forbrugerrådets opfattelse helt afgørende, at de etableres et sikkert og neutralt sted som for eksempel under nationalbankerne eller finansinstitutionerne.

Ansvarlig kreditgivning

Realkreditrådet tager afstand fra forslagets artikel 9 om ansvarlig kreditgivning, idet det ikke findes rimeligt, at kreditgiver pålægges et videregående ansvar end den risiko, der i forvejen påhviler kreditgiveren ved at yde lånet. Dette gælder efter Realkreditrådets opfattelse også i de tilfælde, hvor kreditgiver har pantsikkerhed for lånet.

Realkreditrådet anfører desuden, at opfyldelsen af forpligtelsen til ansvarlig kreditgivning indebærer væsentlige praktiske problemer for kreditgiverne, idet forpligtelsen til at iagttage ansvarlig kreditgivning ikke er afgrænset med blot en rimelig klarhed, og der findes derfor at være risiko for at villigheden til at yde kreditter påvirkes negativt, hvilket vil være til skade for forbrugerne. Dette anføres også af **Realkreditankenævnet**.

Finansrådet udtaler sig også imod bestemmelsen i artikel 9. Bestemmelsen bryder efter Finansrådets opfattelse med et generelt princip om, at låntager er den nærmeste til at vurdere sin egen

situation. Kreditgiver har i øvrigt altid en væsentlig egeninteresse i at foretage en så god kreditgivning som muligt med henblik på at undgå tab og er underlagt reglerne om professionsansvar og de af Forbrugerombudsmanden - efter forhandling med bl.a. Forbrugerrådet og Finansrådet - udarbejdede etiske retningslinjer for pengeinstitutters rådgivning. Disse regler yder fuldt tilstrækkelig værn mod uansvarlig kreditgivning.

Det anførte i de ledsagende bemærkninger om, at kreditgiverens undersøgelse af forbrugerens tilbagebetalingsevne ikke er en "...uforpligtende handling...", sammenholdt med bestemmelsens meget diffuse indhold, efterlader betydelig tvivl om, hvilken konkret betydning det vil have, hvis kreditgiver ikke kan siges at have levet op til bestemmelsen.

RKI anfører, at såfremt kreditgivere skal kunne sikres et fyldestgørende informationsniveau må de have adgang til andre informationer end sådanne, der kan hentes fra den finansielle sektor. De andre informationer, det kunne være hensigtsmæssigt for kreditgiverne at have adgang til, omfatter bl.a. oplysninger om forpligtelser på grundlag af leje- og leasingkontrakter, om overtrækstilladelser og om betalingsmisligholdelse over for postordrefirmaer, telefonselskaber og lignende. Et fyldestgørende oplysningsgrundlag kan endvidere kun sikres ved at bibeholde muligheden for gensidig udveksling af oplysninger.

Oplysninger i kreditaftalen

Finansrådet bemærker, at pligten i artikel 10, stk. 2, litra c, til i alle tilfælde at udlevere en amortiseringsplan er uproportional i forhold til forbrugerens typiske interesse i kendskab til konsekvenser af kreditaftalen. Finansrådet finder, at det er uklart, hvad artikel 10, stk. 2, litra e, indeholder af oplysningskrav og tager forbehold for senere bemærkninger om bestemmelsen.

Fortrydelsesret

Danske Finansieringsselskabers Forening og **DAF** udtaler sig imod indførelsen af en generel fortrydelsesret (artikel 11), som efter deres opfattelse vil have meget uheldige virkninger ved bilkøb. Der peges her på, at bilers værdi falder betragteligt første gang de sælges, og at der herudover også er en lang række omkostninger forbundet med køb af bilen, der ikke vil blive erstattet ved forbrugerens udøvelse af fortrydelsesret i henhold til forslaget. Danske Finansieringsselskabers Forening påpeger ligeledes, at problemet med værdiforringelse i forhold til nysalgsprisen også generelt vil gøre sig gældende ved gensalg af brugt løsøre, f.eks. møbler.

Dommerfuldmægtigforeningen peger på, at fortrydelsesretten vil kunne give betydelige vanskeligheder, navnlig hvis kreditkøbte varer er leveret og eventuelt ikke længere er i samme stand.

Finansrådet og Dansk Handel & Service finder, at artikel 11 bør udgå, idet de henviser til, at der ikke kan anføres samme tungtvejende grunde for en generel fortrydelsesret som med hensyn til den gældende fortrydelsesret ved f.eks. dør- eller telefonsalg. Det er uklart, om fortrydelsesretten også omfatter køb i forbindelse med kreditten. Finansrådet forbeholder sig på den baggrund ret til at komme med yderligere bemærkninger til artikel 11, stk. 3.

Finansrådet bemærker endvidere, at det er uhensigtsmæssigt at give adgang til en fortrydelsesret, hvor låntager ikke kan afkræves de stiftelsesomkostninger mv., der har været afholdt for at stille kreditten. Der peges også på, at en gennemførelse af bestemmelsen kan resultere i en praksis, hvorefter kreditgiver først vil stille kreditten til rådighed for låntager efter udløb af fortrydelsesperioden, hvilket ikke vil være i forbrugernes interesse. Finansrådet anfører ligeledes, at hvis bestemmelsen gennemføres, bør der undtages for de tilfælde, hvor der vil kunne spekuleres i adgangen til at fortryde, f.eks. ved fastrentelån.

Dansk Handel & Service anfører desuden, at en generel fortrydelsesret på kreditten også vurderes at være unødvendig, idet forbrugeren efter forslaget artikel 16 kan indfri sin gæld til enhver tid.

Advokatrådet peger på, at forslaget om fortrydelsesret vil stille kontantkøbere ringere end kreditkøbere. Det kunne alternativt overvejes at indføre en generel fortrydelsesret på samme vilkår i købeloven. En fortrydelsesret er i øvrigt ikke uproblematisk ved ændringer i realværdien af den optagede kredit. Advokatrådet stiller sig umiddelbart uforstående over for formålet med og det præcise indhold af den foreslåede bestemmelse i artikel 11, stk. 3, sidste pkt. (om pligt til straks at tilbagebetale enhver udbetaling til forbrugeren).

DDK finder det vanskeligt at forstå den foreslåede bestemmelse om fortrydelsesret, når der henvises til, at forbrugeren i henhold til gældende dansk ret til enhver tid kan indfri en kredit.

Forbrugerombudsmanden peger på behovet for at fastsætte klare regler for opgørelsen af det økonomiske mellemværende i tilfælde af anvendelse af fortrydelsesret, således at forbrugeren ikke stilles urimeligt ringe.

Forbrugerrådet anfører, at det ud fra et forbrugersynspunkt er en forbedring, at der bliver mulighed for tilbagetrædelse fra kreditaftalen inden for en frist på 14 dage.

Årlige omkostninger i procent, samlede kreditgiveromkostninger i procent og debitorrente

Forbrugerrådet kan tilslutte sig, at standardmålet for opgørelse af låneomkostninger, ÅOP (år-
lige omkostninger i procent), er søgt forbedret på nogle få områder i forhold til det nugældende

direktiv. Der peges i den forbindelse på omkostninger ved at føre en konto, hvor der både registreres betalings- og kredittransaktioner, omkostninger ved anvendelse og drift af et kort eller et andet betalingsmiddel, som giver mulighed for at foretage betalings- og kredittransaktioner samt omkostninger ved kredittransaktioner generelt. Det anføres dog samtidig, at forslaget desværre undtager disse omkostninger fra at skulle indgå i beregningen, i de tilfælde, hvor omkostningerne fremgår "klart og tydeligt" af kreditaftalen eller "enhver anden" aftale, der er blevet indgået med forbrugeren. Det er Forbrugerrådets holdning, at de nævnte omkostninger altid skal indgå i ÅOP-beregningen, også selv om omkostningerne fremgår separat af kreditaftalen. Hvis omkostningerne ikke altid indgår, vil ÅOP miste en del af sin værdi som sammenligningsstandard for forskellige kredittilbud.

Forbrugerrådet anfører desuden, at det er rigtigt og naturligt at medtage omkostninger i form af forsikringspræmier i beregningen af ÅOP. Endvidere er Forbrugerrådet tilfreds med, at direktivforslaget sigter på at øge informationsniveauet for kautionister vedrørende de engagementer, de stiller sikkerhed for.

Forbrugerombudsmanden støtter, at der fastsættes detaljerede regler for, hvilke oplysninger, der skal gives i kredit- og kautionsaftaler, således at forbrugeren kan danne sig et overblik over aftalens indhold inden indgåelse af aftalen. Der peges dog på, at det ikke klart fremgår af forslaget, om gebyrer, der opkræves i forbindelse med indgåelsen af en konto, hvortil der er knyttet en kreditfacilitet (kontogebyr), er omfattet, hvilket efter Forbrugerombudsmandens opfattelse bør være tilfældet. Forbrugerombudsmanden finder desuden, at det bør fremgå direkte af direktivteksten, at referencesatsen for beregning af den variable rente skal være underlagt objektive kriterier, da dette er et væsentligt moment for reguleringen af renten.

Finansrådet, Realkreditrådet, Realkreditankenævnet, Danske Finansieringsselskabers Forening, Dansk Handel & Service, DDK og Forsikring & Pension anfører, at den foreslåede bestemmelse i artikel 12, stk. 2, sidste pkt., om, at forsikringspræmier skal indgå i de samlede omkostninger i forbindelse med kreditten, vil give anledning til praktiske vanskeligheder i relation til visse forsikringstyper. Der peges bl.a. på, at kreditgiver på tidspunktet for indgåelsen af kreditaftalen intet kendskab har til de forsikringer, der typisk tegnes af forbrugeren i forbindelse med anskaffelse af fast ejendom eller et forbrugsgode, såsom f.eks. indbo- og bygningsforsikring vedrørende fast ejendom, kaskoforsikring til bil og produkttillægsforsikring mv. Realkreditankenævnet anfører endvidere, at for så vidt angår de forsikringer, der er en forudsætning for kreditten, som f.eks. den lovpligtige brandforsikring, kan det ikke være afgørende, om forsikringen tegnes samtidig med indgåelsen af kreditaftalen.

Realkreditrådet peger herudover på det uhensigtsmæssige i anvendelsen af en universalmålestok som de årlige omkostninger i procent på så forskellige kreditprodukter som 30-årige pant-

sikrede realkreditlån og almindelige usikrede korte kreditter. Der peges også på, at de typer af realkreditlån, der findes i EU-medlemsstaterne, er meget forskellige.

For så vidt angår den nævnte artikel 12, stk. 6 (om beregningen af årlige omkostninger i procent af lejekontrakter med forkøbsret) peger **Dansk Handel & Service** bl.a. på, at lejekontrakter ikke kan sidestilles med kreditkøb, idet lejen beregnes på grundlag af andre elementer end kreditkøb.

Finansrådet finder udtalelsen i de ledsagende bemærkninger om, at ydelser fra en forsikring ikke skal medtages i de årlige omkostninger i procent, for uforståelig, idet de ydelser, som en låntager modtager fra en forsikring, netop ikke er omkostninger for låntager.

Finansrådet udtaler i øvrigt generelt sin støtte til fordel for at udarbejde en såkaldt "positivliste" over omkostningselementer, som skal indgå i beregningen af de årlige omkostninger i procent.

Danske Finansieringsselskabers Forening henleder opmærksomheden på en mulig konflikt mellem artikel 12, stk. 6, om beregningen af årlige omkostninger i procent af lejekontrakter med forkøbsret, og artikel 15, litra f, hvorefter det er et urimeligt vilkår i kontrakten, at forbrugeren skal lade den samme kreditgiver, der finansierede en tidligere leveret vare eller tjenesteydelse, genfinansiere restværdien af denne, ved forbrugerenes køb af en ny vare eller tjenesteydelse (de såkaldte "ballonaftaler"). Foreningen efterlyser i øvrigt generelt en tilbundsående analyse af, hvilke konsekvenser det kan få i relation til dansk ret, at forslaget omfatter leasing.

Også **DDK** peger på, at spørgsmålet om beregningen af årlige omkostninger i procent vedrørende lejekontrakter med forkøbsret bør overvejes nøje, bl.a. med hensyn til det forhold, at der typisk indgår en vedligeholdelsesforpligtelse ved lejekontrakter, hvilket indebærer, at sammenligningsgrundlaget ikke er relevant. Desuden finder DKK det vanskeligt at se formålet med indførelsen af begrebet samlede kreditgiveromkostninger i procent, idet debitor ikke kan anvende dette begreb som et sikkert udtryk for de samlede omkostninger ved gennemførelse af en lånetransaktion.

Dansk Handel & Service finder den foreslåede bestemmelse om samlede kreditgiveromkostninger i procent (artikel 13) problematisk, idet den skaber forvirring i forhold den eksisterende oplysningspligt om "de samlede kreditomkostninger", og idet forbrugeren ikke på sigt kan bruge oplysningen som et udtryk for forbrugerenes samlede omkostninger ved gennemførelse af lånetransaktionen. Også **Finansrådet** har vanskeligt ved at se behovet for også at oplyse om de samlede kreditgiveromkostninger i procent.

Realkreditrådet anfører, at oplysningen om kreditgiveromkostninger i procent ikke vil skabe større klarhed og give bedre valgmuligheder for låntagerne, således som der er lagt op til i for-

slagets artikel 13. Tværtimod er der en risiko for at skabe forvirring, idet låntageren kan have meget vanskeligt ved at skelne mellem de forskellige omkostningsbegreb, og hvordan de adskiller sig fra hinanden.

Fra **Realkreditankenævnets** side efterlyses der en afklaring af, hvorvidt kreditgiverens servicegebyrer (f.eks. indfrielsesgebyrer) skal medtages ved beregningen af de samlede kreditgiveromkostninger. Endvidere peges der på, at det i de ledsagende bemærkninger til forslaget artikel 14 er anført, at kun rentesatsen kan være variabel, mens variable "omkostninger" er utænelige. Dette er efter Realkreditankenævnets opfattelse imidlertid ikke en korrekt beskrivelse, idet bidrag, løbende provisioner, kurtage og servicegebyrer mv. i dag er variable størrelser, hvilket generelt har været accepteret såvel offentligtretligt som civilretligt under hensyn til, at der er tale om meget langvarige kontraktforhold, hvor det vil forekomme urimeligt, hvis disse takster skal lægges fast på tidspunktet for aftaleindgåelsen.

Finansrådet udtaler sig imod forslaget artikel 14, stk. 2 og 3, der afskærer kreditgivere, herunder pengeinstitutter, fra at ændre renten i det omfang dens eventuelle variabilitet ikke på forhånd er fastlagt i kreditaftalen. Pengeinstitutter har behov for at kunne ændre renten ud fra forretningsmæssige overvejelser om pengeinstitutts generelle renteniveau eller på enkeltkundeniveau ud fra en vurdering af det enkelte engagement. Finansrådet finder, at dette princip er afgørende for en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af pengeinstitutvirksomhed, som er undergivet særligt offentligt tilsyn, og er derfor af den opfattelse, at forslaget bør ændres således, at pengeinstitutter undtages fra bestemmelserne.

Finansrådet anfører desuden om artikel 14, stk. 4 (der stiller krav om fornyet oplysning om kreditomkostninger mv. ved enhver renteændring), at en sådan praksis vil medføre betydelig større administrative byrder og omkostninger end den gældende ordning, hvorefter renteændringer f.eks. oplyses ved anførsel på kontoudtog eller ved annoncering i dagspressen. Det anføres, at det må være tilstrækkeligt, at kunden bliver gjort opmærksom på renteændringen og dermed har mulighed for at vurdere sin stilling.

Forbrugerrådet kan tilslutte sig forslaget om, at der fastlægges regler for mulighederne for, at debitorrenterne kan variere. Det har i lang tid været uigennemskueligt for de danske forbrugere, med hvilken baggrund bankerne ændrer rentesatserne.

Urimelige kontraktvilkår

Dansk Handel & Service finder, at bestemmelsen i forslaget artikel 15 om urimelige kontraktvilkår er overflødig, da sådanne vilkår kan tilsidesættes i medfør af det almindelige direktiv

93/13/EØF om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler. Også **Advokatrådet** og **Finansrådet** finder bestemmelsen overflødig.

Finansrådet peger på, at den foreslåede artikel 15, litra a (om at pålægge forbrugeren, som betingelse for at denne kan udnytte kreditmuligheden, at stille hele eller en del af kreditbeløbet som sikkerhed mv.), kan være til hinder for at tilbyde kunder såkaldt "gearede investeringer" (dvs. en investering, som er større end den kapital, investor selv stiller med, idet kapitalen forud for investeringen bliver forstørret ("gearet") ved hjælp af lånte midler eller finansielle instrumenter).

DAF anfører, at det bør sikres, at den foreslåede artikel 15, litra b (om pligt til at indgå en anden aftale end kreditaftalen) ikke medfører, at en kreditgiver ikke længere kan forlange, at forbrugeren holder det købte forsikret, og at forbrugeren underskriver en pantaverdeklARATION (dvs. en erklæring til forbrugerens forsikrings selskab om, at kreditgiver har rettigheder i køretøjet og at kreditgiver skal have besked, hvis forsikringen ophører).

Realkreditrådet anfører, at den foreslåede artikel 15, litra c (om at lade enhver med aftalen forbunden udgift, bortset fra debitorrenten, være variabel) synes at være til hinder for opretholdelse af realkreditinstitutternes praksis med hensyn til de såkaldte bidrag (som udtrykker rentemarginalen, der typisk udgør en procentdel af lånets restgæld). Det er fast praksis, at realkreditinstitutter i låneaftalen tager forbehold for ændring af bidragets størrelse i lånets løbetid, hvilket skyldes lånenes lange løbetid og det forhold, at realkreditinstitutterne kun under særlige omstændigheder kan bringe kreditforholdet til ophør, før lånet er indfriet. Det anførte gør sig ifølge Realkreditrådet også gældende i relation til de gebyrer, der opkræves af institutterne. Lignende betragtninger anføres i høringssvarene fra **Realkreditankenævnet**, **Finansrådet** og **Advokatrådet**.

DDK anfører, at ændringer i offentlige skatter og afgifter, porto og andre forhold, som långiver ikke har indflydelse på, bør kunne medføre regulering af løbende gebyrer.

Finansrådet anfører om forslaget artikel 15, litra d (om forbud mod forskelsbehandling af kunder), at der bør være adgang til at differentiere mellem forskellige typer af kunder, afhængig af risikoprofil, lønsomhed, forretningsomfang m.v. Finansrådet ser sig ikke i stand til at kommentere artikel 15, litra d (om forbud mod indførelse af "debitorrentevariabilitetssystem"), idet bestemmelsens rækkevidde er uklar.

Forbrugerombudsmanden lægger til grund, at direktivforslaget ikke ændrer ved muligheden for at fastsætte strengere offentligretlige beskyttelsesregler end forbrugerkreditdirektivets regler, selv om forbrugerkreditdirektivet efter forslagets artikel 30 skal være et totalharmoniseringsdirektiv.

Opfyldelse af kreditaftalen

Advokatrådet anfører, at den foreslåede bestemmelse om, at kreditgiveren kun kan kræve godtgørelse ved forbrugerens tilbagebetaling før forfaldstid, hvis godtgørelsen er fastsat på grundlag af nogle særlige kriterier (artikel 16, stk. 2), synes at forringe forbrugerens retsstilling ved at forudsætte, at kreditgiveren har adgang til at kræve godtgørelse, hvilket som udgangspunkt ikke er muligt efter dansk ret.

Finansrådet anfører, at artikel 16, stk. 2, litra a, hvorefter godtgørelse ikke kan kræves i forbindelse med kreditaftaler, hvor den periode, debitorrenten er fastsat for, er på under et år, vil afskære oprettelse af fastrentelån med løbetid under 1 år. Finansrådet ser sig endvidere ikke i stand til at vurdere artikel 16, stk. 2, 1. pkt., idet henvisningen til ”aktuarmæssige principper” er meget uklar.

Efter **Forbrugerombudsmandens** opfattelse bør det være hovedreglen, at der ikke kan opkræves et gebyr i forbindelse med førtidig indfrielse af en kredit. Hvis der skal gøres undtagelser herfra, må et sådant gebyr ikke være arbitrært fastsat.

Forbud mod veksler

Finansrådet finder det afgørende, at artikel 18 med anvendelsen af ordet ”gældsbevis” ikke indebærer ændringer i gældende ret, hvorefter kun sikkerhedsstillelse med negotiable dokumenter er udelukket. Efter Finansrådets opfattelse skal det fortsat bl.a. være muligt at få sikkerhedsstillelse via et lølørepantebrev, ligesom forslaget ikke bør afskære fra pant i fast ejendom.

Solidarisk ansvar

Dommerfuldmægtigforeningen anfører, at forslaget om solidarisk ansvar (artikel 19) forekommer mere vidtgående end de gældende regler. Der peges bl.a. på, at forslaget vil kunne stille en efterfølgende kreditor meget vanskeligt, hvis hele kravet kan rettes mod den pågældende, og ikke som i dag kun for det beløb der svarer til, hvad kreditor har modtaget.

Finansrådet udtaler sig stærkt imod bestemmelsen om solidarisk ansvar, bl.a. fordi det vil stride mod reguleringen af finansielle virksomheder, hvorefter pengeinstitutter som udgangspunkt alene må drive pengeinstitutvirksomhed.

DDK finder forslaget om solidarisk ansvar uacceptabelt, idet købelovens regler vedrørende mangelfuld levering må være tilstrækkelig til beskyttelse af forbrugeren.

Særlige kreditaftaler

Finansrådet tager forbehold over for bestemmelsen i forslagets artikel 20 om kreditaftale kombineret med genetablering af kapitalen. Rådet vurderer umiddelbart, at bestemmelsen vil kunne få vidtrækkende konsekvenser for forskellige finansielle produkter på det danske marked.

Advokatrådet anfører, at forslagets artikel 22, hvorefter en tidsubegrænset kreditaftale kan ophøre med tre måneders varsel, bør udgå som overflødig. Der peges i den forbindelse på, at forbrugeren reelt vil kunne frigøre sig fra aftalen ved tilbagebetaling af det skyldige beløb, og at der ikke er grundlag for at give en professionel kreditgiver en generel og betingelsesløs adgang til at bringe et tidsubegrænset kreditforhold til ophør. **Finansrådet** bemærker om artikel 22, at det i bestemmelsen anvendte udtryk ”ophæve” må forstås som ”opsige”, og at udgangspunktet efter dansk ret vil være, at hverken kreditgiveren eller forbrugeren kan pålægges noget erstatningsansvar for at gøre brug af denne opsigelsesret.

Forbrugerrådet kan tilslutte sig forslaget om, at en tidsubegrænset kreditaftale kun kan opsiges med mindst 3 måneders varsel.

Opfyldelse af kautionsaftalen

Formanden for Forbrugerklagenævnet anfører, at de foreslåede regler om kautionsaftaler virker tilfældige, uklare og ugennemtænkte, og at direktivforslaget således ikke er nær så hensigtsmæssigt og afbalanceret som de beskyttelsesregler, der for nylig er blevet indført i bank- og sparekasselovens § 41 a.

Forbrugerrådet anfører, at direktivteksten søger at begrænse omfanget af sikkerhedsstillelse ved indgåelse af kautionsaftaler, hvilket er positivt ud fra et forbrugersynspunkt. Der peges på, at f.eks. forslagets artikel 23, stk.1, har til formål at forbyde kautionsaftaler, der vedrører tidsubegrænsede kautioner. Forbrugerrådet henleder dog opmærksomheden på, at Forbrugerrådet og Finansrådet har indgået en aftale om kaution, der i bestræbelserne på at sikre kautionisten er mere vidtgående end direktivforslaget. Da væsentlige dele af aftalen efterhånden er afspejlet i dansk lovgivning, er det Forbrugerrådets ønske fremover at fastholde dette niveau af forbrugerbeskyttelse. Direktivet må således udvides, så forbrugerbeskyttelsesniveauet i det danske regelsæt sikres.

Finansrådet anfører indledningsvis, at det principielt støtter Kommissionens forslag om at lade beskyttelse af kautionister indgå i forbrugerkreditdirektivet. Finansrådet finder også, at bank- og sparekasselovens regler i § 41 a om kautionister ved førstkommende lejlighed bør overflyttes til kreditaftaleloven. Finansrådet finder dog samtidig, at Kommissionens forslag til regulering af

kautionsaftaler er alt for vidtgående, navnlig fordi direktivet i sin helhed skal finde anvendelse på kautionsaftaler.

På en række punkter er den beskyttelse, man har givet private kautionister i bank- og sparekasselovens § 41 a ikke afspejlet i Kommissionens forslag. Det gælder bl.a. kravet om underretning af kautionisten i tilfælde af låntagers betalingsforsømmelse. Det forekommer endvidere uforståeligt, at Kommissionen alene vil beskytte kautionister i forhold til tidsubegrænsede kreditaftaler – og ikke lån med aftalte tilbagebetalingsterminer.

Finansrådet bemærker desuden, at forslaget artikel 23 på flere væsentlige punkter går videre, end de regler der senest er indført i dansk ret. Det anføres bl.a., at den tidsmæssige udstrækning af kautionsforpligtelsen på tre år er alt for kort. Til sammenligning er de danske regler i bank- og sparekasselovens § 41 a henholdsvis 10 og 5 år. Artikel 23 omfatter endvidere både kautionsforhold og tredjemands pant, mens beskyttelsen i § 41 a er begrænset til kun at omfatte kautionsforhold.

DAF udtaler sig imod, at varigheden af kaution for tidsubegrænset kredit begrænses til tre år (artikel 23, stk. 1) og finder således, at kautionsaftaler bør have samme varighed som det underliggende retsforhold.

Dommerfuldmægtigforeningen finder bl.a., at det bør overvejes, om det ikke ville være mere rimeligt at lade kautionsforpligtelsen i tidsmæssig udstrækning følge kreditaftalens tidsmæssige udstrækning, dog med en mulig undtagelse for kreditaftaler med variabelt lånebeløb.

Finansrådet og **Advokatrådet** opfordrer til, at det nøje overvejes, om der er noget reelt behov for at indføre en karenstid (artikel 23, stk. 2). Der peges bl.a. på, at bestemmelsen forrykker det traditionelle forhold mellem selvskyldnerkautionister og hovedmænd og indebærer en betydelig risiko for, at kreditgivers sikkerhed udhules. Advokatrådet peger ligeledes på, at bestemmelsen rejser væsentlige spørgsmål om fastlæggelsen af prioritetsrækkefølgen ved udlæg i aktiver, der er stillet i pant ved "kautionen".

Finansrådet og **Realkreditrådet** kan ikke tilslutte sig forslaget om, at kautionsforpligtelserne ikke skal dække gebyrer og morarenter (artikel 23, stk. 3). Bestemmelsen forekommer efter Realkreditrådets opfattelse urimelig i det omfang, udgifterne påhviler forbrugeren. **Realkreditankenævnet** peger på, at bestemmelsen, for så vidt den finder anvendelse på pantesikkerhed, er uforenelig med princippet om, at der gives pant også for sådanne omkostninger.

Misligholdelse af kreditaftalen

Advokatrådet anfører, at forslaget om forudgående påkrav som betingelse for ophævelse af kreditaftalen (artikel 24, stk. 1, litra b) vil være en ændring i forhold til dansk ret. Rådet opfordrer til nøje at overveje, om det er hensigtsmæssigt at ændre retsstillingen, så det ikke er muligt straks at hæve en kreditaftale ved væsentlig eller gentagen misligholdelse. Advokatrådet anfører endvidere, at den foreslåede bestemmelse i artikel 24, stk. 1, litra d (om gratis og detaljeret opgørelse i tilfælde af betalingsmisligholdelse) indebærer, at der ikke umiddelbart kan pålægges forbrugeren inddrivelsesomkostninger, som iværksættes som følge af betalingsudeblivelse. Advokatrådet finder, at bestemmelsen bør udgå, idet en sådan regel vil medføre, at udgifterne til inddrivelse i stedet vil blive overvæltet på de debitorer, der overholder deres betalingsforpligtelser.

Forbrugerombudsmanden ser positivt på, at der i artikel 24 indføres en ret for forbrugeren til at modtage en gratis og detaljeret opgørelse over restgælden. Forbrugerombudsmanden ser ligeledes positivt på, at kreditgiver ved overtræk skal informere forbrugeren herom.

Finansrådet anfører, at det nærmere bør defineres, hvad der forstås ved ”svig” som nævnt i artikel 24, stk. 2, litra a. Bestemmelsen fastsætter, at påkrav efter artikel 24, stk. 1, litra b, ikke er nødvendigt ved forbrugers ”åbenlyse svig”. Artikel 24, stk. 2, litra b, bør endvidere undergives en sproglig forenkling.

Finansrådet bemærker, at forslagens artikel 25, stk. 1, muligvis indeholder betydelige ændringer i forhold til kreditaftalelovens § 12. Artikel 25, stk. 1, bestemmer, at kreditgiveren er forpligtet til straks at informere forbrugeren om rente m.v. i tilfælde af bevilliget eller stiltiende overtræk. Efter den danske kreditaftalelov indtræder denne forpligtelse først, når overtrækket har været i mere end tre måneder. Finansrådet efterlyser en nærmere begrundelse for denne stramning.

Finansrådet påpeger endvidere, at der bør være adgang til at pålægge et tillæg til den normale rente i tilfælde af overtræk – også selvom overtrækket er bevilget.

Finansrådet anfører endelig, at en stillingtagen til forslagens artikel 26 (om tilbagetagelse af varer) kræver en nærmere undersøgelse af, om bestemmelsen vil kræve ændringer – og i givet fald hvilke – af de danske regler.

Danske Finansieringsselskabers Forening anfører, at forslagens artikel 25, stk. 2-3, om, at kreditgiver skal orientere forbrugeren i tilfælde af overtræk, efter ordlyden omfatter ubevilligede overtræk. Bestemmelsen om, at overtræk skal afvikles inden for en periode på tre måneder, synes dermed ikke forenelig med kreditaftalelovens § 29, der bl.a. stiller som betingelse for at kreditgiveren kan gøre misligholdelsesvirkninger gældende, at forbrugeren er udeblevet med ydelser op til 30 dage fra forfaldsdato. Foreningen peger i den forbindelse også på behovet for at harmoni-

sere fristreglen i kreditaftalelovens § 29 og reglen i kreditaftalelovens § 41 om forbrugerens hæftelse for en eventuel restfordring.

Danske Finansieringsselskabers Forening anfører desuden, at rækkevidden af forslagets artikel 26 (om tilbagetagelse af varer) naturligvis vil afhænge af de endelige betingelser, der fastsættes i de nationale lovgivninger. Det findes ønskeligt, at der sker en harmonisering ikke blot af betingelserne for at iværksætte tilbagetagelse af løsøre, såsom de formelle fristregler i kreditaftalelovens § 29, men også af den retlige regulering af det materielle forhold til forbrugeren, f.eks. om denne skal hæfte for en udækket restfordring efter at tilbagetagelsen er effektueret.

Forbrugerrådet finder, at direktivforslaget indebærer skærpede regler for kreditors rettigheder i forbindelse med tilbagetagelse af de i forbindelse med kreditten pantsatte genstande.

Realkreditrådet og **DDK** anfører, at forslagets artikel 27, stk. 1 (om inkassoomkostninger) hænger dårligt sammen med artikel 3, stk. 1, i direktiv 2000/35/EF (om bekæmpelse af forsinkede betalinger i handelstransaktioner), hvorefter kreditor er berettiget til kompensation for inddrivelsesomkostninger. Der peges her på, at direktivet for nyligt er gennemført ved en ændring af renteloven og udstedelse af bekendtgørelse nr. 601 af 12. juli 2002 om udenretlige omkostninger i anledning af forsinket betaling, der tillige finder anvendelse i forbrugerforhold. Realkreditrådet anfører desuden, at reglerne indebærer, at realkreditinstitutterne uden nogen konkret aftale med skyldneren kan opkræve et inkassoverdrag, og at forslagets artikel 27, stk. 1, om at inkassoverdraget skal fremgå af kreditaftalen således ikke er i overensstemmelse hermed. I den forbindelse anføres det endvidere, at realkreditlån typisk er aftalt med en mangeårig løbetid, hvilket gør det vanskeligt i forbindelse med kreditaftalens indgåelse at aftale et inkassoverdrag, der vil svare til udgifterne i forbindelse med inddrivelsen på et vilkårligt tidspunkt under lånets afvikling.

Finansrådet bemærker generelt, at artikel 27 virker overflødig i forhold til direktiv 2000/35/EF og de danske regler, der har implementeret direktivet.

Også **Advokatrådet** anfører, at det efter reglerne i renteloven og bekendtgørelsen om udenretlige omkostninger har været en forudsætning, at forbrugere, der misligholder deres betalingsforpligtelser kan afkræves en passende erstatning til dækning af fordringshaverens rimelige og relevante omkostninger. Disse regler vil efter Advokatrådets opfattelse ikke kunne opretholdes, hvis forslagets artikel 27 gennemføres. Der peges i den forbindelse også på, at der i visse tilfælde vil være vanskeligheder ved på forhånd at fastsætte omkostningerne forbundet med inkasso på aftaleindgåelsestidspunktet.

Advokatrådet anfører endvidere, at det ikke med tydelighed fremgår af forslagets artikel 23 eller artikel 27, om en kautionist kan pålægges at betale omkostninger i forbindelse med f.eks. inkas-

so. Der peges fra Advokatrådets side også på, at den foreslåede artikel 27 synes at indebære, at en advokat, der efter opdrag fra en kreditgiver forestår inddrivelsen af et misligholdt tilgodehavende vil kunne rette et krav direkte mod den pågældende kredittager. En sådan forståelse af bestemmelsen vil indebære et fundamentalt brud med retsplejelovens principper om fastsættelse af omkostninger, jf. retsplejelovens § 312, hvorefter den tabende part er forpligtet til at erstatte den vindende parts omkostninger med et passende beløb.

Dommerfuldmægtigforeningen anfører, at det er klart urimeligt at stille krav om, at misligholdelsesomkostninger skal oplyses ved aftalens indgåelse. Der peges her bl.a. på, at en kreditor i så fald vil have risikoen for f.eks. lovændringer vedrørende retsafgifter mv. Forslagets artikel 27 forekommer efter Dommerforeningens opfattelse også at være uforenelig med de nye regler i renteloven og inkassobekendtgørelsen.

Dansk Handel & Service og **Finansrådet** anfører, at bestemmelsen i den foreslåede artikel 27, stk. 1, om angivelse i kreditaftalen af et vederlag for inkassation vil være umulig at efterleve i praksis. Der peges bl.a. på, at en afskæring af kreditgivers mulighed for erstatning for inddrivelsesomkostninger vil fordyre kreditten for gode betalere og svække det økonomiske incitament for dårlige betalere til at opfylde kreditaftalen. Dansk Handel & Service anfører endvidere, at forslagets artikel 27, stk. 2 (om ”dårlig” inkassoskik), er overflødig, idet de inddrivelsesmetoder, der forbydes med bestemmelsen, i forvejen ikke er tilladt i dansk ret.

DDK rejser spørgsmål om det foreslåede litra f i forslagets artikel 27, stk. 2, skal forstås således, at kreditor ikke længere må rykke pr. telefon, medmindre man er sikker på, at det er forbrugeren selv – og ikke et familiemedlem – der tager telefonen.

Forbrugerombudsmanden finder det uheldigt, at der opstilles en udtømmende række af forhold ved inddrivelse af fordringer, som forbydes. Der peges her på, at der gælder regler om god skik, både for så vidt angår markedsføring, men også ved inkassovirksomhed, som bør kunne tilpasses efter udviklingen på området.

Kreditgiveres og kreditformidlers registrering og kontrol hermed

Dansk Handel & Service og **DDK** anfører, at forpligtelsen efter forslagets artikel 28 til registrering af kreditgivere og kreditformidlere i givet fald vil berøre 40.000 danske virksomheder. Oprettelse og vedligeholdelse af et sådant register vil være en betydelig administrativ byrde for såvel erhvervslivet som for det udpegede offentlige organ. DKK finder desuden, at der ikke er behov for kontrol og tilsyn med kreditformidlere udover det tilsyn med overholdelse af forbrugerlovgivningen, der allerede i dag udøves af Forbrugerombudsmanden, konkurrencemyndighederne og Datatilsynet.

Finansrådet bemærker, at artikel 28 rejser mange forskellige spørgsmål, herunder hvad der nærmere ligger i kravet om "registrering". Rådet opfordrer i øvrigt til, at det overvejes, hvilke konsekvenser bestemmelsen vil have for Danmark

DAF anfører, at forbrugere ikke efterspørger oplysninger om kreditformidlerens beføjelser, herunder samarbejdsaftaler (artikel 29, litra a), og at en skærpelse af kreditformidlerens oplysningspligt vil kunne medføre ulige vilkår. DAF finder, at i hvert fald rene ekspeditionssager bør undtages fra bestemmelsen.

Også **DKK** har rejst spørgsmål om forståelsen af bestemmelsen i artikel 29, litra a, ligesom der også peges på, at den foreslåede litra b næppe harmonerer med persondatalovgivningen og slet ikke med den foreslåede artikel 8 om umiddelbar sletning af data.

Realkreditrådet og **Realkreditankenævnet** finder, at de foreslåede begrænsninger i en kreditformidlers adgang til at opkræve vederlag fra forbrugeren (forslagets artikel 29, litra c) er for vidtgående. Der peges på, at kreditgiveren ofte ikke ved, at der medvirker en kreditformidler, og at bestemmelsen om, at kreditformidleren afskæres fra vederlag, hvis det ikke er anført i kreditaftalen, på den baggrund ikke er rimelig. Desuden er den i de ledsagende bemærkninger indeholdte forudsætning om, at vederlaget skal indgå i årlige omkostninger i procent ikke hensigtsmæssig, dels fordi kreditgiveren – som anført – er ubekendt med, at der medvirker en kreditformidler, dels fordi kreditgiveren sjældent kan påvirke vederlaget, og endelig fordi det derved - bl.a. som følge af størrelsen af vederlag vil variere mellem forskellige kreditformidlere - vil være vanskeligt for forbrugerne at sammenligne de årlige omkostninger i procent.

Finansrådet opfordrer til, at det præciseres i artikel 29, at bestemmelsen ikke gælder pengeinstitutter, der som kreditgivere indgår aftaler med forbrugere om kreditaftaler.

Forbrugerombudsmanden anfører, at forslaget om registrering af kreditgivere og kreditformidlere og kontrol med disses virksomhed giver anledning til særlige overvejelser. Der peges bl.a. på, at det efter de seneste ændringer i lov om finansiel virksomhed og markedsføringsloven er Finanstilsynet, som, for så vidt angår de finansielle virksomheder, har det offentligtretlige tilsyn med bl.a. overholdelsen af kreditaftaleloven, i det omfang økonomi- og erhvervsministeren i henhold til lov om finansiel virksomhed har udstedt regler om god skik, som omfatter forhold, der falder ind under kreditaftaleloven. Det nævnes også, at Forbrugerombudsmanden ikke er tilsynsmyndighed efter kreditaftaleloven, men i praksis i medfør af markedsføringsloven i et vist omfang har påtalt klare overtrædelser af loven i forhold til erhvervsdrivende. Forbrugerombudsmanden finder, at den registrerings- og kontrolfunktion, der lægges op til efter direktivforslaget,

må anses for særdeles ressourcekrævende og ligge langt uden for de rammer Forbrugerombudsmanden i dag råder over.

Andre spørgsmål

Finansrådet bemærker, at det fremgår af forslagets artikel 31, at totalharmoniseringsprincippet ikke finder anvendelse, for så vidt angår sanktioner for overtrædelse af direktivets bestemmelser. Finansrådet finder, at der bør søges opnået en harmonisering af de civile retlige konsekvenser, idet dette vil have væsentlig betydning for opnåelse af en reel harmonisering af kreditretten i medlemslandene.

Formanden for Forbrugerklagenævnet anfører, at direktivforslaget – i modsætning til det gældende direktiv – lægger op til en vis særregulering af lejeaftaler med forkøbsret og aftaler om køb af varer på kredit, hvor ejendomsretten først overdrages til køberen på et senere tidspunkt. De foreslåede regler synes imidlertid at være baseret på et andet formueretligt system end det danske, og reglerne lever langt fra op til det høje beskyttelsesniveau, som gælder i Danmark, og som er et resultat af et grundigt lovforberedelsesarbejde tilblevet under løbende konsultation med de øvrige nordiske lande.

Realkreditankenævnet bemærker for god ordens skyld, at der allerede er et samarbejde af den i forslagets artikel 32 beskrevne karakter mellem udenretlige tvistløsningsorganer i EU – hvilket benævnes FIN-net.

Forbrugerrådet er uforstående overfor, at det som foreslået i artikel 33 skal være op til medlemsstaterne at tage stilling til, hvem der har bevisbyrden for, at kreditgiverens forpligtelser er overholdt. Det ansvar skal entydigt placeres hos kreditgiveren.

DAF finder, at det bør undgås at lave bevisbyrderegler (forslagets artikel 33).

Finansrådet bemærker, at bestemmelsen i forslagets artikel 34 indeholder nogle meget vidtgående krav til anvendelse af de kommende reviderede regler om kreditaftaler på allerede eksisterende kreditaftaler. Nødvendigheden af en sådan regel om tilbagevirkende kraft og konsekvenserne heraf bør analyseres nærmere i forhold til hver enkelt bestemmelse. Finansrådet nævner som eksempler bestemmelsen i artikel 27 om udtrykkelig angivelse af omkostninger til inkasso, der vil kræve, at pengeinstitutterne gennemgår hele deres portefølje af lånedokumenter, og artikel 34, stk. 3, der indeholder et krav om, at udskiftning af eksisterende kautionaftaler med nye aftaler, der er i overensstemmelse med direktivforslagets bestemmelser. Sådanne kautionaftaler er indgået i sammenhæng med en kreditaftale, og kautionisten vil kunne nægte at indgå en ny aftale på ændrede vilkår, hvorefter en væsentlig forudsætning for kreditaftalen falder bort. Ud-

gangspunktet bør i stedet være, at de kommende reviderede regler udelukkende tillægges fremadrettet virkning i forhold til nye kreditaftaler.

7. Forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Direktivforslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.

Den danske regerings udtalelse til Kommissionen om et oplæg til debat om ændring af forbrugerkreditdirektivet er sendt til Folketingets Europaudvalg den 31. oktober 2001 og Folketingets Retsudvalg den 26. oktober 2001.